

1 listopada — Wszystkich Świątych

„Niebo zmarłych leży
w pamięci żywych”.

Tadeusz Różewicz

Fot. PAP

Bunt w miejskich
wodociągach \5

O poszerzeniu granic
wypowiedzą się
mieszkańcy Olsztyna \5

Kawa ma sprawiać
przyjemność \6

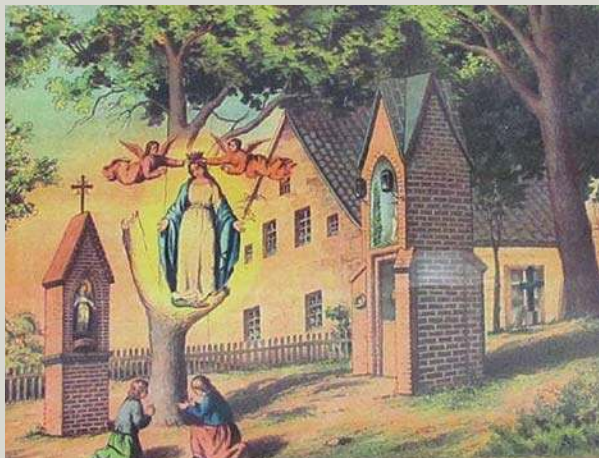
„Wolna Polska, wolne
Węgry”. Olsztyńskie
w Październiku '56 \14

Kolejny obcokrajowiec
w kadrze? \16

PREZYDENT OBJĄŁ PATRONATEM JUBILEUSZ OBJAWIEŃ W GIETRZWAŁDZIE

Prezydent Karol Nawrocki objął honorowym patronatem obchody 150. rocznicy objawień Matki Bożej w Gietrzwałdzie. Główne uroczystości odbędą się 12 września 2027 roku. Jubileusz przypomni wydarzenia, które poruszyły Polaków żyjących pod zaborami.

Gietrzwałd przygotowuje się do wielkiego jubileuszu, który ma przypomnieć całej Polsce historię niewielkiej warmińskiej miejscowości. O decyzji prezydenta poinformował Paweł Szefernak, szef Gabinetu Prezydenta RP. Podkreślił duchowe, historyczne i narodowe znaczenie obchodów. Wszystko zaczęło się latem 1877 roku. Dwie dziewczynki, Justyna Szafrzyńska i Barbara Samulowska, opowiadały o objawieniach Matki Bożej przy miejscowym kościele. Trwały one od 27 czerwca do 16 września. Według relacji wizjonerek Maryja przemawiała po polsku i wzywała do modlitwy różańcowej oraz nawrócenia.

Miało to szczególne znaczenie w czasach zaboru pruskiego i Kulturkampfu, gdy ograniczano działalność Kościoła, a język polski wypierano z życia publicznego. Wieść o Gietrzwałdzie szybko przekroczyła granice Warmii. Do sanktuarium przybywali pielgrzymi ze wszystkich trzech zaborów. Dla wielu Polaków było to miejsce umocnienia wiary i poczucia narodowej wspólnoty. W 1977 roku biskup Józef Drzazga oficjalnie uznał objawienia. Do dziś są jedynymi objawieniami maryjnymi w Polsce uznanymi przez Kościół katolicki.

Przygotowania do rocznicy już trwają. Od 14 września po parafiach archidiecezji warmińskiej peregrynuje kopia obrazu Matki Bożej Gietrzwałdzkiej. Nawiedzenie potrwa do 26 czerwca 2027 roku. We wrześniu Sejm przyjął uchwałę ustanawiającą przyszły rok rokiem objawień Matki Bożej Gietrzwałdzkiej.

Wśród jubileuszowych inicjatyw znalazła się także akcja przekazania 150 figur Matki Bożej Gietrzwałdzkiej do 150 parafii w całej Polsce. Jeden z wizerunków trafił już na Jasną Górę. Obchody mają więc sięgać daleko poza Warmię, podobnie jak wiadomość o objawieniach w XIX wieku. Jubileusz ma potrwać do 2028 roku. Do udziału w obchodach zaproszono papieża Leona XIV, ale jego przyjazd nie został potwierdzony. Główne uroczystości odbędą się 12 września 2027 roku. Gietrzwałd będzie ponownie miejscem spotkania Polaków przybywających z różnych stron kraju, tak jak przed 150 laty.

JAN BERDYCKI

ODESZLI

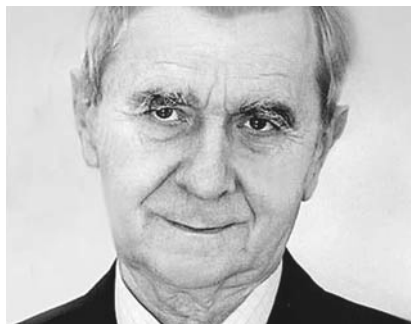
1 i 2 listopada wspominamy głównie naszych najbliższych. Warto jednak pamiętać też o tych, którzy pozostawili swój niezatarty ślad w historii naszego regionu.

Biskup Julian Wojtkowski
(1927-2026)

Przez ponad 70 lat był związany z Olsztynem i Kościołem warmińskim. Biskup Julian Wojtkowski, najstarszy polski hierarcha, zmarł w wieku 99 lat. Święcenia kapłańskie przyjął w 1950 roku, a sakrę biskupią w 1969 roku odebrał z rąk kardynała Stefana Wyszyńskiego. Przez ponad pół wieku wykładał w olsztyńskim seminarium „Hosianum” oraz innych uczelniach teologicznych. Był wybitnym znawcą średniowiecznej teologii, historii Warmii i dawnych tekstów łacińskich. Mieszkańcy pamiętają go również jako skromnego duchownego, którego często można było spotkać na ulicach Starego Miasta. W 2017 roku otrzymał Statuetkę św. Jakuba, patrona Olsztyna. Został pochowany w Bazylice Konkatedralnej św. Jakuba. Zmarł 4 lutego.

Janusz Jasiński
(1928-2026)

Olsztyn pożegnał jednego z najwybitniejszych badaczy historii Warmii i Mazur. Profesor Janusz Jasiński przez kilkadziesiąt lat dokumentował dzieje regionu, szczególnie hi-

storię Warmii, Mazur i dawnych Prus Wschodnich. Urodził się w Wołominie, ale od 1954 roku był związany z Olsztynem. Współtworzył Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, dzisiejszy Instytut Północny, oraz kwartalnik „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”. Pozostawił setki publikacji naukowych, książek i opracowań historycznych. Angażował się także w ratowanie dawnych cmentarzy regionu, przypominających o jego wielokulturowej przeszłości. W 2001 roku otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Olsztyna. Zmarł 25 marca.

Danuta Markiewicz
(1930-2026)

Przez trzy dekady należała do najbardziej rozpoznawalnych aktorek Teatru im. Stefana Jaracza w Olsztynie. Danuta Markiewicz występowała na olsztyńskiej scenie od 1973 do 2004 roku, zdobywając uznanie publiczności i krytyków. Aż pięciokrotnie zwyciężała w plebiscycie Teatralna Kreacja Roku. Jedną z jej najsłynniejszych ról była tytułowa Dulska w przedstawieniu Adama Hanuszkiewicza, którą zagrała dwieście razy. Widzowie pamiętali ją również z „Prezydentek”, „Końcówki” oraz spektakli muzycznych, w których wykorzystywała swoje wokalne zdolności. Występowała między innymi jako Marlena Dietrich. Grała także w filmie „Rzeczpospolita babska”. Była jedną z artystek, które przez lata współtworzyły legendę olsztyńskiego Jaracza. Zmarła 2 marca.

Maciej Pesta
(1983-2026)

Miał zaledwie 43 lata. Maciej Pesta był aktorem teatralnym, filmowym i telewizyjnym, którego droga artystyczna rozpoczęła się między innymi w olsztyńskim studium aktorskim. Urodzony w Ostródzie artysta ukończył także łódzką szkołę filmową. Występował na scenach w Kielcach, Bydgoszczy, Warszawie, Krakowie i Gdańsku. W ostatnich latach ponownie współpracował z Teatrem im. Stefana Jaracza w Olsztynie, grając w przedstawieniach „Nie smućcie się. Ja zawsze będę z wami” oraz „Złe wychowanie”. W latach 2022-2025 uczył również studentów olsztyńskiego studium aktorskiego. Widzowie znali go między innymi z seriali telewizyjnych „Czas honoru”, „Korona królów” i „Stulecie Winnych”. Był nominowany do Paszportu „Polityki”. Zmarł 20 marca.

Jerzy Strzeżek
(1939-2026)

Był jednym z najważniejszych naukowców związanych z olsztyńskim Kortowem. Profesor Jerzy Strzeżek

WYDAWCA
GALINDIA
Sp. z o.o.
ul. Tracka 7b,
10-364
Olsztyn

Maciej Matera
redaktor naczelny
zarzad@gazetaolsztyńska.pl
DYREKTOR BIURA REKLAMY
Agnieszka Weder-Gryglewicz
a.weder@gazetaolsztyńska.pl
885 998 201

Michał Podolak
zastępca red. naczelnego
Zuzanna Leszczyńska
zastępca red. naczelnego
Paweł Tomkiewicz
zastępca red. naczelnego

REDAKTORZY WYDANIA
Michał Podolak
Zuzanna Leszczyńska
sport@gazetaolsztyńska.pl
WYDANIE ONLINE
Ania Głazek
519 839 562
internet@gazetaolsztyńska.pl

GAZETAOLSZTYNSKA.PL
redakcja@gazetaolsztyńska.pl
tel. 502 499 515

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztyńska.pl
502 499 531

REKLAMA W OLSZTYNIE
ul. Tracka 7b
tel. 885 998 201
reklama@gazetaolsztyńska.pl

**CENTRALNE
BIURO OGŁOSZEŃ**
tel. 514 800 517

REDAKCJA W ELBLĄGU
Ewelina Gulińska
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 505 766 681
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
Elwira Kowalska
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl
PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@dziennikelblaski.pl
502 499 531

DRUK
Polska Press Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia
Drukarnia
w Białymstoku
Ignatki,
ul. Przemysłowa 26
16-001 Kleosin

pełnił funkcję rektora Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie w latach 1987-1990, wcześniej był prorektorem oraz prodziekanem. Specjalizował się w biochemii i biologii rozrodu zwierząt, zdobywając uznanie w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym. Pozostawił niemal 400 publikacji, patenty oraz wielu wychowanków. Wspierał rozwój kultury studenckiej, w tym Zespołu Pieśni i Tańca „Kortowo”. Był również utalentowanym lekkoatletą, akademickim wicemistrzem Polski w biegu na 800 metrów, a później trenerem. Jednym z jego podopiecznych był przyszły prezydent Olsztyna Piotr Grzymowicz. Zmarł 22 maja.

Krystyna Flis
(1948-2026)

Przez wiele lat była jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci olsztyńskiego samorządu. Krystyna Flis zasiadała przez kilka kadencji w Radzie Miasta Olsztyna, pełniąc między innymi funkcję przewodniczącej Komisji Kultury. Zanim została radną, pracowała w olsztyńskim ratuszu, gdzie przez wiele lat kierowała Biurem Rady Miasta. Szczególnie bliska była jej historia miasta i ochrona lokalnego dziedzictwa. W latach 2001-2013 stała na czele Towarzystwa Miłośników Olsztyna. Angażowała się w sprawy kultury, komunikacji miejskiej, infrastruktury oraz działalność organizacji społecznych. Przez lata pozostawała obecna w życiu publicznym stolicy Warmii i Mazur. Zmarła 5 lipca.

Swietłana Kruk
(1943-2026)

Była jedną z osób współtworzących życie literackie Olsztyna i ważną postacią miejscowej opozycji demokratycznej. Swietłana Kruk przez wiele lat pracowała w Wydawnictwie „Pojezierze”, przechodząc drogę od korektorki do zastępczyni redaktora naczelnego. Wspierała młodych pisarzy, współtworzyła serie wydawnicze oraz redagowała książki poświęcone Warmii i Mazurom. Od 1980 roku działała w „Solidarności”. W czasie stanu wojennego uczestniczyła w działalności podziemnej, kolportowała niezależną prasę i pomagała represjonowanym osobom. Za swoją postawę straciła pracę. Była żoną zmarłego w 2017 roku pisarza Erwina Kruka, z którym współtworzyła ważne środowisko intelektualne regionu. Zmarła 13 maja.

Małgorzata Bogdanowicz
(1966-2026)

Na trwale zapisała się w życiu Giżycka dzięki pracy, zaangażowaniu i trosce o lokalną społeczność.

ność. Przez wiele lat była dziennikarką i redaktorką naczelną „Gazety Giżyckiej”, opisując sprawy miasta i jego mieszkańców. Ważnym etapem jej działalności było utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Giżycku, które rozwijała z myślą o wsparciu osób potrzebujących pomocy. Zmarła 19 października.

Stefan Węglowski
(1939-2026)

Adwokat, wieloletni samorządowiec głęboko zaangażowany w rozwój i poprawę jakości życia Elczan. W kadencji 1990-1994 Rady Miasta Elku był aktywnym członkiem Komisji Statutowej, która opracowała pierwszy statut miasta, przyjęty uchwałą w 1991 roku. Następnie w kadencji 1994-1998 był radnym Rady Miasta Elku oraz wicemarszałkiem Sejmiku Samorządowego Województwa Suwalskiego (delegatem Rady Miasta), w kadencji 1998-2002 radnym Rady Miasta oraz wiceprzewodniczącym Rady Miasta, a w kadencji 2010-2014 przewodniczącym Rady Miasta Elku. Zmarł 3 lipca.

Nikodem Grek
(2008-2026)

Nikodem był wychowankiem Nenufara Elk, skąd trafił do sopockiego klubu koszykarskiego w wieku 13 lat. Utalentowany

obwodowy najpierw występował w zespole UKS 7 Trefla Sopot, a następnie dołączył do drużyny do lat 17. To właśnie w tej kategorii wiekowej młody koszykarz osiągnął swoje największe sukcesy. Razem z żółto-czarną drużyną Nikodem obronił tytuł w Centralnej Lidze Juniorów, a w maju 2025 roku cieszył się ze zdobycia mistrzostwa Polski U17. W kolejnym sezonie „Niko” rozpoczął rywalizację w kategorii U19, a jego zespół ponownie liczył się w walce o najwyższe trofea. 1 marca Energa Trefl ILO Sopot sięgnęła po tytuł wicemistrza Polski U19. Zmarł 17 października.

Bożena Szpaczyńska
(1960-2026)

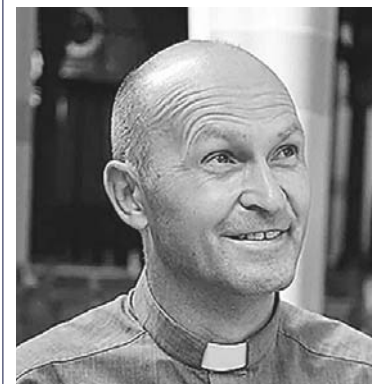
Artystka, utalentowana malarzka i społeczniczka, członkini stowarzyszeń Klub Plastyka Amatora i Ars et Liber w Ostródzie. Przez lata aktywnie uczestniczyła w życiu kulturalnym miasta. Zmarła 22 lutego.

Anna Krawiec
(1924-2026)

Była jedną z najstarszych mieszkanek Ostródy, a także Warmii i Mazur. Zmarła 23 września.

Ksiądz Andrzej Preuss
(1966-2026)

Wieloletni proboszcz parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Szczytnie. Od kilku lat zmagał się ze stwardnieniem zanikowym bocznym (SLA), które stopniowo pozbawiało go możliwości chodzenia, poruszania rękami, a później także mówienia. Swoją drogę do kapłaństwa rozpoczął w Niższym Seminarium Duchownym w Częstochowie. Później studiował w Wyższym Seminarium Duchownym „Hosianum” w Olsztynie.

Święcenia kapłańskie przyjął 8 czerwca 1991 roku z rąk biskupa Edmunda Piszcza. Przez kolejne lata pracował jako wikariusz m.in. w Kętrzynie, Olsztynie, Lidzbarku Warmińskim, Karolewie i Braniewie. Był również kapłanem Zakładu Karnego w Braniewie.

Później pełnił posługę proboszcza w Chruścielu i Barcianach. W 2009 roku objął parafię Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Szczytnie. Z tą wspólnotą pozostał do swoich ostatnich dni. Zmarł 8 września.

Barbara Nieman (1935-2026)

Wybitna sopranistka i wieloletnia solistka Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie. Pochodziła z Wileńszczyzny, ale dzieciństwo i wczesną młodość spędziła w Olsztynie. To właśnie tam, w średniej szkole muzycznej, rozpoczęła kształcenie wokalne pod kierunkiem Marii Stankowej. Zmarła 25 października.

CMENTARZE TEŻ UMIERAJĄ... KTO OCALI PAMIĘĆ O TYCH, O KTÓRYCH ŚWIAT ZAPOMINA?

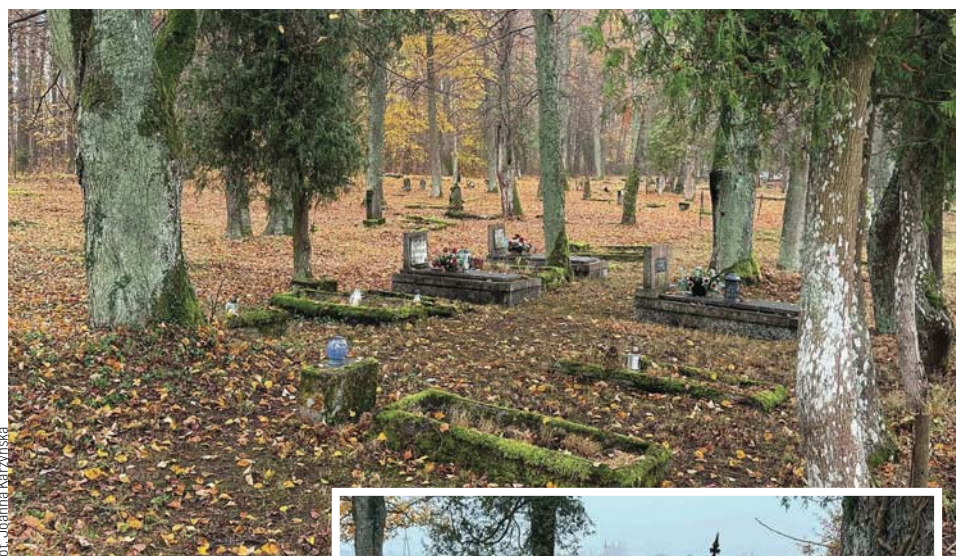
Są miejsca, w których czas płynie inaczej, gdzie cisza opowiada historie, stare nagrobki skrywają ludzkie losy, a kamienne inskrypcje przypominają, że przed nami byli inni – mieli swoje marzenia, miłości, troski i nadzieje.

Takimi miejscami są stare cmentarze. Niestety, wiele z nich powoli znika z naszej pamięci, a wraz z nimi odchodzą w zapomnienie historie ludzi, którzy kiedyś tworzyli nasze małe ojczyzny.

Każdego roku 1 listopada wielu z nas udaje się na cmentarze, by zapalić znicze i złożyć kwiaty na grobach bliskich, którzy odeszli. Ten dzień, pełen zadumy i refleksji, upamiętnia nie tylko naszych zmarłych krewnych i przyjaciół, ale również tych, którzy zostali wyniesieni na ołtarze Kościoła jako święci i błogosławieni. To święto, choć głęboko zakorzenione w chrześcijańskiej tradycji, przeżywane jest przez ludzi w różnorodny sposób, zależnie od ich kultury, pochodzenia i wierzeń. Wszystkich Świętych to nie tylko polskie święto związane z odwiedzaniem grobów. Jest to globalna tradycja chrześcijańska, mająca swoje korzenie w starożytnym Kościele, kiedy to pierwsze społeczności chrześcijańskie uczyły pamięć męczenników, którzy oddali życie za wiarę. Na przestrzeni wieków święto to przekształciło się i wzbogaciło o nowe tradycje, które różnią się w zależności od regionu świata.

Przemijanie

Zbliża się jeden z najsmutniejszych dni w roku, dzień pełen melancholii, zadumy, wspomnień obliśkich, których już nie ma obok nas, ale pozostają wciąż w naszej pamięci. Uśmiechają się z fotografii, otulają ciepłem wełnianego szalika wydzierganego dla nas przez babcię jako gwiazdkowy prezent, odmierzają upływający czas na wyblakłym cyferblacie zegarka podarowanego przez ojca. Bywa, że są w naszych myślach codziennie, ale w tym listopadowym czasie wspominamy ich w szczególności

sposób i dajemy temu wyraz, pochylając głowy nad grobami. Wszystkich Świętych w naszym kraju to rodzinne spotkania przy grobach. Ludzie przejeżdżają setki kilometrów, by odwiedzić cmentarze, zapalić znicze na grobach. To czas, kiedy zatrzymujemy się i rozmyślamy nad sensem życia, nad przemijaniem.

A co z tymi cmentarzami, których nikt nie odwiedza? Opuszczone i zaniedbane groby, zdewastowane, zarosnięte zieliskiem i zrównane z ziemią, lokalnym społecznościom przynoszą wstyd i zażenowanie. Jednak jest ich wiele w naszym powiecie, województwie i kraju...

Cmentarze też umierają

Stare nekropolie to coś więcej niż miejsca pochówku. To niezwykle świadectwa przeszłości, zapisane w kamieniu, żelazie i omszałych płytach. Każdy nagrobek jest fragmentem historii. Za każdym nazwiskiem kryje się człowiek, za każdą datą życie, które kiedyś miało swój początek i koniec. Są tam groby tych, o których potomkowie wciąż pamiętają, ale także

tych, o których nie ma już komu opowiedzieć.

Dawne cmentarze przypominają nam, że historia nie składa się wyłącznie z wielkich wydarzeń i nazwisk zapisanych w podręcznikach. Tworzą ją również zwykli ludzie – mieszkańcy wsi i miasteczek, rodziny, sąsiedzi, ludzie różnych kultur i wyznań, którzy przez pokolenia budowali świat, w którym dziś żyjemy.

Kiedy pamięć zarasta chwastami

Szczęśliwy ten, którego grób odwiedzać będą bliscy. Nie ma bowiem nic

rośnięte krzewami, zaniedbane cmentarze... Czasem o tym, że w danym miejscu był cmentarz, można się tylko domyślać na podstawie charakterystycznego ukształtowania terenu lub roślinności. Dawniej prawie w każdej wiosce był cmentarz. Przez wiele lat miejsca te zarosły, pomniki przewracały się lub ktoś im w tym pomógł. Może warto ocalić te miejsca od zapomnienia? Bo przecież ile grobów, tyle ludzi w nich pochowanych...

Niestety, coraz więcej starych cmentarzy popada w ruinę. Niektóre miejsca niszczy z powodu braku opieki, inne padają ofiarą wandalizmu.

Czas jest nieubłagany, ale nie zawsze to on ponosi winę za zniszczenia. Czasem największym zagrożeniem okazuje się ludzka obojętność. Przechodzimy obok, nie zatrzymując wzroku. Nie zastanawiamy się, kto spoczywa pod zniszczonym nagrobkiem i jaką historię mógłby nam opowiedzieć, gdyby tylko kamień potrafił mówić.

A przecież wystarczyłoby czasem tak niewiele: usunąć gałęzie, oczyścić zapomniany grób, odczytać zatarty napis, zapalić znicz. To drobne gesty, które pokazują, że pamięć wciąż żyje.

Zachować tradycje

Współczesne obchody różnią się w zależności od kraju i kultury, ale wspólnym mianownikiem jest pamięć o tych, którzy przeszli na drugą stronę i są uważani za świętych. Od symbolicznych gestów, takich jak zapalanie zniczy czy składanie kwiatów na grobach, po bogate festiwale i obchody Wszystkich Świętych łączą ludzi

w duchu pamięci i szacunku. Dla wielu 1 listopada jest okazją do refleksji nad własnym życiem, wartościami i duchowym dziedzictwem. Werze, kiedy wiele tradycji jest zaniedbywanych lub zapomnianych, to święto przypomina o głębokiej duchowej więzi, która łączy pokolenia i stanowi przypomnienie o wiecznych wartościach i aspiracjach człowieka.

Pamięć jest naszym obowiązkiem

W dniach, gdy częściej odwiedzamy groby bliskich, zapalamy znicze i pochylamy głowy nad mogiłami, warto pomyśleć również o tych, których nikt już się nie zatrzymuje, o samotnych grobach ukrytych wśród drzew, zapomnianych cmentarzach na skraju lasu i starych nagrobkach, na których próżno szukać świeżych kwiatów.

Może właśnie tam warto skierować swoje kroki? Nie po to, by zmieniać przeszłość, ale by okazać jej szacunek. Bo pamięć nie powinna zależeć wyłącznie od tego, czy ktoś ma jeszcze bliskich, którzy zapalą mu znicz.

Cmentarze też umierają. Umierają wtedy, gdy niszczy nagrobki, gdy znikają nazwiska, ale przede wszystkim wtedy, gdy przestajemy o nich pamiętać.

Ocalmy je, zanim będzie za późno. Zatrzymajmy się na chwilę. Odczytajmy choć jedno nazwisko. Zapalmy światło tam, gdzie od dawna panuje ciemność.

Bo każdy człowiek zasługuje na pamięć. A my, żyjący, jesteśmy jej strażnikami.

JOANNA KARZYŃSKA

O POSZERZENIU GRANIC WYPOWIEDZĄ SIĘ MIESZKAŃCY OLSZTYNA

Ratusz organizuje konsultacje społeczne w sprawie ewentualnego poszerzenia granic miasta kosztem Dywit i Stawigudy.

Zorganizowanie konsultacji społecznych to druga decyzja w sprawie ewentualnego poszerzenia granic Olsztyna. Pierwsza dotyczyła „wyrażenia woli przystąpienia do procedury zmiany granic administracyjnych miasta Olsztyna”. „Konsultacje z mieszkańcami Olsztyna wyznaczono na okres od 24 listopada do 20 grudnia. Zaplanowano spotkanie warsztatowe, ankietę elektroniczną i papierową oraz badanie jakościowe opinii publicznej” – informuje olsztyński magistrat.

Podobne konsultacje miasto przeprowadziło już w przypadku planów poszerzenia granic Olsztyna kosztem Purdy. Udział w nich wziął niewiele ponad 1 procent uprawnionych. „Prawie 99 procent mieszkańców Olsztyna nie poszło do tych konsultacji, co jest czerwoną kartką dla samorządowca na początku jego kadencji. To wyraźny sygnał dla miasta Olsztyn, że idzie w złym kierunku, że miasto powinno rozwijać się do środka” – to reakcja Andrzeja Abako, starosty

olsztyńskiego, na wyniki konsultacji społecznych na temat poszerzenia granic Olsztyna.

Decyzja o kolejnych konsultacjach zapadła na październikowej sesji Rady Miasta Olsztyna. W tym samym czasie pod ratuszem protestowali mieszkańcy i władze gmin Stawiguda i Dywity. Jeżeli chodzi o przejęcie terenu gminy Stawiguda, w grę wchodzi Osiedle Tęczowy Las do obwodnicy Olsztyna oraz Bartązek, Bartąg i rejon Tomaszkowa, a także wieś Jaroty. W przypadku Dywit celem jest Osiedle Sterowców, ale również grunty znajdujące się od drogi krajowej nr 51 w kierunku wsi Redykajny.

Władze miasta bagatelizowały wielkość wiecu, twierdząc, że uczestniczyło w nim około 30 osób. Tak miało być w momencie dyskusji o działaniach zmierzających do poszerzenia granic. Organizatorzy protestu ocenili, że pod ratuszem pojawiło się około 300 osób. „Niestety, radni Olsztyna zagłosowali zgodnie z przewidywaniami” – komentuje

wyniki środowego głosowania Michał Kontraktowicz, wójt Stawigudy. „To nie koniec naszej walki o ocalenie gminy. To tylko radni wyrazili taką chęć. Decyzje w tej sprawie podejmowane będą w Warszawie. Walczymy do końca”.

Zarówno jemu, jak i Agnieszce Sakowskiej-Hrywniak, wójt gminy Dywity, odmówiono możliwości zabrania głosu na sesji. „Czujemy wielką wdzięczność wobec waszej postawy i już dziś wiemy, że razem nie przegramy tej batalii. Przed nami kilka miesięcy działań i pracy, ale wiemy, że damy radę i obronimy gminę Dywity” – to wpis w mediach społecznościowych władz Dywit po środowym proteście.

Uchwałę wspierającą walkę Stawigudy i Dywit przyjęli radni gminy Jonkowo. – Wierzę, że rozwój naszego regionu powinien opierać się na dialogu, współpracy i wzajemnym szacunku, a nie na odbieraniu terenów sąsiednim gminom – stwierdza Jacek Jatkiwicz, wójt Jonkowa.

GS

BUNT W MIEJSKICH WODOCIĄGACH

Pracownicy Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie boją się niższych pensji i zwolnień. Doszło do sporu z zarządem spółki.

Przedssiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie to druga pod względem zatrudnienia po Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym miejska spółka. Pracuje tam około 400 osób. Obecnie jej prezesem jest Radosław Zawadzki. Wygrał on pod koniec 2025 roku konkurs na to stanowisko. Wcześniej na swojego jednego z wiceprezydentów powołał go Robert Szewczyk, prezydent Olsztyna. Prezes Zawadzki podjął decyzję, która doprowadziła do sporu między zarządem a pracownikami. Wypowiedział dotychczasowy zakładowy układ zbiorowy pracy. To dokument, który reguluje głównie wysokość pensji, sposób ich naliczania oraz sprawy socjalne. Obowiązywał od 2016 roku.

W tej sprawie doszło już do spotkania związkowców działających w miejskich wodociągach z władzami spółki. „Gazeta Olsztyńska” dotarła do protokołu z tego spotkania. „Prezes zarządu wskazał, że obecny ZUZP jest dokumentem obszernym, zawierającym obok postanowień płacowych także zagadnienia socjalne, bezpieczeństwa i higieny pracy (...). W ocenie zarządu dalsze wielokrotne modyfikowanie takich regulacji utrudnia uzgodnienia. Proponowane jest skoncentrowanie nowego układu na sprawach wynagradzania i przeniesienia innych zagadnień do odpowiednich odrębnych regulacji” – czytamy w nim.

Z tego samego pisma wynika, że „uwzględniając potrzebę przebudowy systemu, przedstawiciele pracodawcy wskazali trudności w wyjaśnieniu historycznych różnic pla-

cowych, potrzebę czytelnego powiązania wynagrodzeń z wartością pracy i kompetencjami oraz opracowania mierzalnych zasad rozwoju i awansu”. – Temu ostatniemu ma służyć prowadzone przez wynajętą firmę tzw. wartościowanie stanowiska pracy, czyli ocena przydatności pracowników na poszczególnych stanowiskach. To naszym zdaniem będzie wiązało się z próbą udowodnienia obniżenia pensji, a wręcz wskazania nieprzydatności – twierdzi jeden z pracowników miejskich wodociągów.

Związki zawodowe zwracają się „o powstrzymanie się przez pracodawcę od działań, które mogą powodować niepokój społeczny i utrudniać prowadzenie rzeczowego dialogu”. „Wypowiedzenie układu zbiorowego zdaniem pracowników oraz związków zawodowych jest ukrytym zamiarem zarządu spółki przeprowadzenia niekorzystnych dla pracowników zmian” – czytamy w piśmie skierowanym do zarządu spółki.

Zdaniem związkowców efektem takich działań bę-

dzie m.in. obniżenie pensji i dodatkowych świadczeń, pogorszenie warunków i czasu pracy, ryzyko utraty pracy przez pracowników niegodzących się z nowymi (niekorzystnymi) warunkami zatrudnienia. Dlatego związkowcy w piśmie z 13 października skierowanym do zarządu spółki wnoszą o cofnięcie wypowiedzenia układu zbiorowego. W przypadku odmowy wzywają zarząd spółki do m.in. „niezwłocznego podjęcia rokowań zmierzających do zawarcia nowego układu zbiorowego”. „W przypadku odmowy podjęcia rokowań układowych bądź nieuzasadnionego odwołania terminu ich rozpoczęcia (...) związki zawodowe (...) będą zmuszone do formalnego wszczęcia sporu zbiorowego” – ostrzegają.

Ze swojej strony władze spółki zdecydowały, że obecny układ zbiorowy będzie obowiązywał do połowy 2027 roku. To jednak nie uspokoiło związkowców. Ci na początku listopada wybierają się na spotkanie z prezydentem Olsztyna.

GRZEGORZ SZYDŁOWSKI

KAWA MA SPRAWIAĆ PRZYJEMNOŚĆ

RoBieKawe to rzemieślnicza palarnia kawy w Olsztynie prowadzona przez Roberta Biegańskiego. Jej siedziba znajduje się przy ul. Kmicica 39. W ofercie są świeżo palone kawy specjalty, kawy przeznaczone do espresso i alternatywnych metod ich przygotowania, autorskie mieszanki, a także kakao, herbata i włoskie oliwy. Produkty palarni można znaleźć również w piekarni BoChenek przy Al. Wojska Polskiego 5 w Olsztynie. Robert Biegański pojawia się tam także osobiście i parzy kawę na miejscu. Asortyment RoBieKawe można również zamawiać przez sklep internetowy na stronie robiekawe.pl. Jeśli lubicie dobrą kawę, chcecie dowiedzieć się więcej o ziarnach, sposobach palenia i parzenia albo po prostu spróbować czegoś innego niż standardowa kawa z marketu, warto zajrzeć do RoBieKawe i poznać tę olsztyńską palarnię bliżej.

– Skąd wzięło się Pana zainteresowanie kawą i kiedy stała się ona podstawą Państwa działalności zawodowej?

– Moja przygoda z kawą rozpoczęła się w 2018 r., kiedy po raz pierwszy spróbowałem kawy specjalty. Pierwszym ziarnem wysokiej jakości była kawa z Burundi, oceniona na 92 punkty. Do dziś pamiętam jej wyważone nuty, zrównoważoną kwasowość i gęstość smaku. Zacząłem wtedy szukać odpowiedzi na pytanie, od czego naprawdę zależy jakość kawy. Odwiedzałem kawiarnie specjalty i rzemieślnicze palarnie w różnych miastach Polski, poznawałem ziarna i sposoby ich wypalania. Kupiłem pierwszy domowy piecyk, a następnie używany, kilogramowy piec Toper, który trafił do mojego garażu. Tak powstała pierwsza mała palarnia. Zrobiłem kurs sensoryczny w Coffee Support, uczyłem się pro-

fesjonalnego cuppingu i opisywania smakowych profili. Kolejnym krokiem był 5-kilogramowy piec Coffed i dalsza nauka roastingu. Dużo dało mi także porównanie kaw wypalonych przez 18 polskich palarni z tego samego ziarna. Pokazało mi to, jak wielki wpływ na smak ma sposób palenia. Oficjalnie zajmuję się tym w ramach działalności od 2022 r. Dziś prowadzę w Olsztynie rzemieślniczą palarnię kawy RoBieKawe i wypalam świeże ziarna dla klientów, którzy wracają po swoje ulubione kawy.

– Od czego właściwie zaczyna się dobra kawa? Od gatunku ziarna, jego pochodzenia, sposobu palenia czy dopiero od samego parzenia?

– Moje motto jest proste: „Najlepsza kawa to taka, która Tobie smakuje”. Pojęcie dobrej kawy jest subiektywne. Jedna osoba wybierze klasyczne espresso, inna będzie szukała owocowych ziaren z odległych regionów świata. Smak kształtuje się jednak na długo przed trafieniem kawy do filiżanki. Wszystko zaczyna się na plantacji, od uprawy, zbioru i metody obróbki. W palarni ogromne znaczenie ma odpowiedni profil palenia, dopasowany do późniejszej metody przygotowania. Ostatni etap to parzenie. Włosi opisują dobre espresso zasadą 4M: miscela, czyli mieszanka ziarna, macinazione, czyli mielenie, macchina, czyli ekspres, oraz mano, czyli ręka barysty. Wszystkie te elementy muszą ze sobą współgrać.

– Na co powinien zwrócić uwagę przeciętny klient, który kupuje kawę ziarnistą i chce wybrać produkt dobrej jakości?

– Kawy klasy specjalty wyróżniają się transparentnością. Na opakowaniu warto sprawdzić przeznaczenie kawy i metodę zaparzania, gatunek ziarna, kraj i region pochodzenia, nazwę plantacji lub plantatora, wysokość upra-

wy, odmianę botaniczną, metodę obróbki oraz datę zbioru i palenia. Te informacje pozwalają ocenić jakość i przewidzieć profil smakowy. Brazylia będzie zwykle kojarzyć się z nutami orzechów i czekolady, a Etiopia czy Kenia częściej z cytrusami, kwiatami i wyższą kwasowością. Ważne jest także dopasowanie ziarna do sposobu przygotowania, ponieważ kawa przeznaczona do ekspresu ciśnieniowego jest palona inaczej niż kawa, przy parzeniu której stosuje się przelewowe metody.

– Jak duże znaczenie dla smaku kawy ma stopień palenia ziarna i czy istnieje jeden najlepszy sposób palenia?

– Stopień palenia powinien być dopasowany do metody zaparzania. Kawy w przypadku alternatywnych metod są zwykle palone jaśniej. Zaparzone w ekspresie ciśnieniowym mogą dać napar bardzo kwaśny. Kawy do ekspresów są palone ciemniej, aby podkreślić nuty czekolady, orzechów i słodczy.

Przy niewłaściwym sposobie przygotowania mogą jednak stać się ciężkie i gorzkie. Dobra kawa nie powinna być tłusta i błyszcząca. Taka powierzchnia oznacza, że oleje wydostały się z wnętrza ziarna, przez co kawa szybciej się utlenia, chłonie zapachy i traci walory smakowe.

– Co najczęściej robimy źle, przygotowując kawę w domu?

– Najważniejsze są dwie zasady. Po pierwsze, kawę warto mielić bezpośrednio przed parzeniem i używać młynka żarnowego. Młynki ostrzowe, podobne do blendera, obracają się z dużą prędkością, nagrzewają drobinki kawy i rozdrabniają je nierówno. Po drugie, kawy nie należy zalewać wrzątkiem. Odpowiednia temperatura wody to około 90-96°C. Zbyt gorąca woda daje nieprzyjemną gorzkość. Dobra kawa w domu nie wymaga bardzo drogiego sprzętu, wymaga natomiast właściwego ziarna i staranne- go przygotowania.

– Jak dobrać stopień zmielenia kawy do ekspresu, kawiarki, french pressu czy przelewowych metod?

– Zasada jest prosta: im krótszy kontakt wody z kawą, tym drobniejsze mielenie. W ekspresie ciśnieniowym kontakt z wodą trwa około 25-30 sekund, dlatego kawa powinna być zmielona drobno, mniej więcej jak drobna sól. Do dripa V60 lub Chemexu potrzebne jest średnio mielona, podobna do drobnego cukru, ponieważ parzenie trwa około 2-3 minut. Do french pressu lub parzenia w szklance ziarno mielimy grubo, bo kontakt z wodą trwa około 4-6 minut. Nieprawidłowe mielenie może sprawić, że napar będzie wodnisty i pozbawiony smaku albo przeciwnie, zbyt gorzki i przepalony.

– Jaką rolę odgrywa woda? Czy jej temperatura, twardość i skład rzeczywiście mogą wyrazić zmienić smak kawy?

– Woda stanowi ponad 90 procent napoju, dlatego ma ogromny wpływ na

smak. Ważna jest jej twardość. Do słodkiego, aksamitnego espresso lepiej sprawdza się miękka woda. Przy kawie przelewowej lekko twardsza woda może mocniej wydobyć owocową, rześką kwasowość. Znaczenie ma także temperatura, która powinna być odpowiednio dobrana do sposobu parzenia.

– Co decyduje o dobrym espresso i po czym osoba bez specjalistycznej wiedzy może poznać, że zostało ono prawidłowo przygotowane? I przy okazji dlaczego często podaje się do espresso szklaneczkę wody?

– Dobre espresso ma około 25-30 mililitrów. Na powierzchni pojawia się gęsta, orzechowo-jasnobrazowa crema, a sam napar powinien być gęsty, aksamitny, zrównoważony i słodki. Łyk wody przed espresso oczyszcza kubki smakowe i pozwala lepiej odczuć smak kawy. Woda wypita po espresso pomaga usunąć z jamy ustnej oleisty osad pozostający po naparze.

– Czy drogi ekspres rzeczywiście gwarantuje dobrą kawę, czy większe znaczenie mają ziarna, młynek i umiejętności osoby przygotowującej napój? Gdyby miał Pan podać kilka prostych zasad, dzięki którym kawa przygotowana w domu będzie zdecydowanie lepsza, co znalazłoby się na tej liście?

– Sam drogi ekspres nie gwarantuje dobrej kawy. Najważniejsze są odpowiednio dobrane, świeże ziarna, właściwe mielenie, temperatura wody i sposób parzenia. Ziarno powinno być dopasowane zarówno do urządzenia, jak i do preferencji smakowych. Jako roaster zawsze pytam klientów, czy wolą nuty gorzkiej czekolady i orzechów czy lekkie, owocowe akcenty, ponieważ od tego zależy dobór kawy. Na końcu liczy się jedno: kawa ma po prostu sprawiać przyjemność.

ROZMAWIAŁA
ZDZISŁAWA KOBYLIŃSKA

1 listopada. Dzień pamięci, ciszy i powrotu do tych, których już nie ma

1 listopada to jeden z tych dni w roku, kiedy szczególnie mocno wracamy myślami do osób, których już z nami nie ma. Zapalamy znicze, składamy kwiaty, odwiedzamy cmentarze, ale przede wszystkim zatrzymujemy się na chwilę w codziennym pośpiechu. To czas pamięci, zadumy i osobistych wspomnień, które często pozostają z nami przez całe życie.

Cmentarze wypełniają się światłem tysięcy zniczy. Alejkami przechodzą całe rodziny, znajomi, sąsiedzi i osoby, które przyjechały z daleka, by odwiedzić groby swoich bliskich. W tym dniu szczególnie wyraźnie widać, jak ważna jest potrzeba pamiętania o tych, którzy byli częścią naszego życia.

Wspomnienia bywają różne. Czasem wracają obrazy rodzinnych spotkań, wspólnych rozmów, śmiechu czy zwyczaj-

nych codziennych chwil. Innym razem pojawia się smutek po stracie, która mimo upływu lat nadal jest odczuwalna. Każdy przeżywa ten dzień inaczej, ale łączy nas jedno – potrzeba zachowania pamięci.

1 listopada przypomina również, że obecność człowieka nie kończy się wraz z jego odejściem. Pozostają słowa, gesty, opowieści i wartości, które przekazał innym. Często dopiero po latach uświadamiamy sobie, jak wiele z bliskich osób nadal jest obecnych w naszym sposobie myślenia, zachowania czy podejmowania decyzji.

Wizyta na cmentarzu jest symbolicznym gestem, ale jej znaczenie wykracza poza zapalony znicz czy złożone kwiaty. Najważniejsze pozostaje to, co zachowujemy w pamięci. Czas poświęcony na wspomnienie konkretnej osoby, rozmowa

o niej z dziećmi czy wnukami, przypomnienie rodzinnej historii – to właśnie w ten sposób pamięć jest przekazywana dalej.

Dzień Wszystkich Świętych
skłania też do refleksji nad własnym życiem.

W ciszy cmentarza łatwiej
dostrzec, jak szybko płynie czas i jak ważne są relacje z ludźmi, których mamy obok siebie.

Dlatego 1 listopada jest nie tylko dniem wspominania tych, którzy odeszli. To także przypomnienie, by doceniać tych, którzy wciąż są z nami, znaleźć dla nich czas, powiedzieć dobre słowo i nie odkładać ważnych rozmów na później.

Bo pamięć o bliskich trwa najdłużej wtedy, gdy żyje w nas i jest przekazywana kolejnym pokoleniom.

Fot. Alina Laskowska

REKLAMA

USŁUGI POGRZEBOWE ARKA

**Profesjonalna organizacja
uroczystości pogrzebowej**

- organizacja ceremonii pogrzebowej w obrzędach religijnych i świeckich
- odbiór i transport zmarłego ze wskazanego miejsca zgonu do chłodni w prosektorium
- kremacja (spopielenie)
- ekshumacja zwłok
- krajowe i międzynarodowe przewozy zmarłych
- trumny, urny, krzyże, tabliczki,
- bukiety kondolencyjne, wianki, wieńce, znicze
- opieka nad grobami, drewniane obudowy grobów

Olsztyn – Osiedle Zatorze
ul. M. Zientary-Malewskiej 2 A
☎ 89 534 72 42 605 635 908

Olsztyn – Osiedle Jaroty
ul. Z. Herberta 16 lokal 24 (wejście od ul. Wilczyńskiego)
☎ 89 526 66 01 605 665 909

Całodobowy przewóz zmarłych
www.arkaolsztyn.pl biuro@arkaolsztyn.pl

firma rodzinna rok zał. 2000

„...Święta i zbawienna jest myśl modlić się za zmarłych...”

**Zapraszamy do wspólnej modlitwy
w intencji wszystkich Zmarłych:**

1 listopada 2026 r.

- **godz. 10:00** Parafia NMP Różańcowej przy ul. Żytniej

2 listopada 2026 r.

- **godz. 7:30** Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa przy ul. Mickiewicza
- **godz. 10:00** Parafia Świętego Jana Ewangelisty w Bartągu
- **godz. 15:30** Parafia Miłosierdzia Bożego przy ul. Barcza
- **godz. 18:00** Parafia Matki Boskiej Fatimskiej przy ul. Bajkowej
- **godz. 18:30** Parafia Chrystusa Odkupiciela Człowieka przy ul. Wyszyńskiego
- **godz. 18:00** Parafia Świętego Józefa przy ul. Jagiellońskiej
- **godz. 18:00** Parafia NMP Wspomożycielki Wiernych przy ul. Bałtyckiej

6 listopada 2026 r.

- **godz. 17:00** Parafia Bogarodzicy Dziewicy Matki Kościoła przy ul. Jarockiej

**Właściciele Usług Pogrzebowych „ARKA”
Rodzina Michałowskich**

Na kwaterach na olsztyńskich cmentarzach komunalnych od kilku lat stoją pulpity z listami grobów przeznaczonych do likwidacji. Wiele grobów zostało już także oznaczonych taśmami z nadrukiem „Grób do likwidacji”.

Ten widok nie powinien zaskakiwać, ponieważ są to metody stosowane przez zarządców cmentarzy w całej Polsce. Kwestia prawa do grobu i miejsca pochówku na cmentarzu jest ściśle określona przepisami. Wbrew popularnym przekonaniom miejsce na cmentarzu nie jest tożsame z prawem własności do gruntu, a jedynie z prawem do korzystania z niego w celu pochówku. To pozornie niewielka, ale istotna różnica, niezajomość której prowadzi do likwidacji grobu.

DYREKTOR ZAKŁADU CMEN-TARZY KOMUNALNYCH W OLSZTYNIE ZBIGNIEW KOT WYJAŚNIA:

Z przepisów ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych wynika prawo do korzystania z udostępnionego na pochówek miejsca przez 20 lat. Prawo to utożsamia się w orzecznictwie sądowym również z prawem do rezygnacji z zajmowania się grobem. Nie ma więc obowiązku kontynuowania opieki nad grobem po upływie opłaconego okresu, czyli po 20 latach. Poza tym opłatę za każde miejsce może wnieść ktokolwiek, komu zależy na dalszym trwaniu grobu. W związku z tym opłaty po 20 latach od pochówku są dobrowolne, a zarządca nie ma obowiązku informowania o terminie ich upływu, nie stosuje windykacji, nie wysyła imiennych wezwań, nie nalicza karnych odsetek.

Jednak, jak to w życiu bywa, zdarza się, że rodziny najwcześniej zapominają o tych terminach. Dlatego staramy się w sposób bardzo ogólny, poprzez banery, kartki na grobach, ogłoszenia na stronie internetowej ZCK, wywieszanie list grobów nieopłaconych na tablicach ogłoszeniowych, przypominać dysponentom i rodzinom o upływie terminu. W ostateczności otaczamy takie nagrobki taśmą z napisem „Grób do likwidacji”. Taśma pełni podwójną funkcję, ponieważ jest jednocześnie informacją dla rodzin, które mają akurat przewidziany pogrzeb, że dany grób jest możliwy do udostępnienia na inne bieżące pochówki. A ponieważ cmentarz Poprzeczna jest całkowicie wypełniony grobami, to zainteresowanie w takich przypadkach jest duże. Dotyczy to również starej części cmentarza Dywity. Powyższe nie dotyczy grobów murowanych, które nie pod-

legają obecnie opłatom prolongacyjnym. Po przekazaniu grobu na nowy pochówek szczątki zmarłych są przenoszone do ossuarium (murowanego grobu zbiorowego) na tym samym cmentarzu, przez co stają się anonimowe i niemożliwe jest ich powtórne zidentyfikowanie.

W Olsztynie opłata za podstawowe miejsce na grób ziemny jednopoziomowy to 1500 zł brutto za 20 lat (75 zł za rok albo 6,25 zł za miesiąc). Opłata za miejsce na grób ziemny na dwie i więcej trumien w głąb wynosi 1700 zł brutto za 20 lat (85 zł za rok albo 7,08 zł za miesiąc). Usta-

wa zobowiązuje jednak zarządcę do pobierania opłat za okresy 20-letnie, a nie krótsze. Jak widać, w stosunku rocznym, a nawet 20-letnim nie są to opłaty wygórowane. Co roku rodziny wydają po kilkaset złotych na dekoracje grobów, nawet dziesiątki tysięcy złotych na nagrobki, a zapominają o tych w sumie drobnych kwotach za utrzymanie miejsca pochówku na cmentarzu.

NA CO SĄ ZATEM WYDATKOWANE ŚRODKI POZYSKANE Z OPŁAT?

Na utrzymanie cmentarzy. Cmentarze komunalne są utrzymywane wyłącznie ze środków pochodzących z opłat cmentarnych. Olsztyńskie cmentarze są w pierwszej dwudziestce największych cmentarzy w Polsce. Cmentarz Dywity (51 ha – 28 tysięcy grobów, 32 tysiące pochowanych) jest siódmym co do wielkości, cmentarz Poprzeczna (18 ha – 27 tysięcy grobów, 42 tysiące pochowanych) należy do 25 największych cmentarzy. Utrzymanie tak dużych nekropolii wymaga sporych sił, zasobów i nakładów oraz bardzo sprawnej organizacji, administracji i wykwalifikowanego personelu.

Znaczącą część kosztów stanowi bieżące utrzymanie cmentarzy, a więc koszty odśnieżania, koszenia, wygrabiania czy wycinki drzew. Sam wywóz odpadów z cmentarzy to koszt około 1,2 mln zł rocznie. Dużą część kosztów stanowią podatki od nieruchomości na rzecz dwóch gmin – w przyszłym roku osiągną one blisko miliona złotych. Oczywiście

ście ponosimy koszty dostaw wody, energii itp. ale nie należy zapominać o tym, że na bieżąco jest remontowana i odwarzana infrastruktura cmentarzy i dokonywane są nowe inwestycje. Co roku budowane są dwa nowe kolumbaria na 108 nisz. W ostatnich 10 latach (za które bezpośrednio odpowiadam) zostały gruntownie wyremontowane główne aleje na obu cmentarzach, wybudowano południową aleję na cmentarzu Dywity, 18 kolumbariów, wymieniono całkowicie frontowe ogrodzenie oraz boczne ogrodzenia cmentarza Poprzeczna, wymieniono nawierzchnię kilkunastu alejek i schodów terenowych, wybudowano nowe, duże ossuaria, wymieniono cmentarne wodociągi, przygotowano nowy wjazd na cmentarz Dywity wraz z wartownią i wykonano wiele pomniejszych prac, na których wyliczanie brak tu miejsca. Wszystko to służy temu, żeby korzystanie z cmentarzy było wygodniejsze i żeby były ładnie utrzymane.

JAKIE SĄ NAJBLIŻSZE PLANY?

Czekamy na oficjalne otwarcie wielofunkcyjnego domu przedpogrzebowego z krematorium. Starania o powstanie tego obiektu trwają od 30 lat. Miasto Olsztyn szukało różnych sposobów, aby zrealizować tę inwestycję. Nie chodziło tylko o spopielenie, ale również, a może przede wszystkim, o dom przedpogrzebowy na cmentarzu Dywity (przechowywanie zwłok, prosektorium i kaplice ceremonialne). Te próby kończyły się za każdym razem niepowodzeniem. W 2022 r. ZCK podjęło się tego zadania i udało się je zrealizować – obiekt powstał i prawdopodobnie w listopadzie nastąpi oficjalne jego otwarcie. W przyszłym roku rozpoczynamy budowę cmentarza dla zwierząt oraz niewielkiej spopieleni dla zwierząt domowych. Przewidujemy również budowę nowego, większego pola urnowego i kolejnych kolumbariów na cmentarzu Poprzeczna. Kolejne pomysły i projekty pojawiają się pewnie na bieżąco.

CZEGO ZATEM ŻYCZYĆ PAŃSTWA ZESPOŁOWI?

Pomyślności w realizacji projektów i większego doceniania naszej pracy, bo nic nie niszczy zapału w takim stopniu jak nieuzasadniona krytyka albo brak docenienia aktywności.

K | DECOR

 502 559 424

 Poprzeczna 2A, Olsztyn
(naprzeciwko cmentarza)

NAGROBKI KAMIENIARSTWO

NAGROBKI

- ◇ NAGROBKI
- ◇ BUDOWA GROBOWCÓW
- ◇ LITERNICTWO,
MALOWANIE,
ZŁOCENIE
- ◇ RENOWACJA

KAMIENIARSTWO

- ◇ CHODNIKI ◇ GRANIT ◇ BRUK
- ◇ INNE BRUKARSKIE

K | DECOR

PIK GRANIT
KAMIENIARSTWO

TWORZYMYP PIĘKNO I TRWAŁOŚĆ W KAMIENIU

*z szacunkiem dla pamięci
i dbałością o każdy detal*

- **INDYWIDUALNE PODEJŚCIE**

– KAŻDE ZLECENIE DOPASOWUJEMY DO KLIENTA, TWORZĄC NAGROBKI WEDŁUG JEGO POMYSŁU LUB NASZEGO PROJEKTU.

- **BOGATA OFERTA WZORÓW**

– OD KLASYCZNYCH PO NOWOCZESNE NAGROBKI, DOSTOSOWANE DO GUSTU I BUDŻETU.

- **WYSOKA JAKOŚĆ MATERIAŁÓW**

– PRACUJEMY NA TRWAŁYCH GRANITACH, ODPORNYCH NA WARUNKI ATMOSFERYCZNE.

- **PROFESJONALNY MONTAŻ**

– DOŚWIADCZENI MONTAŻYŚCI DBAJĄ O PRECYZJĘ I SOLIDNOŚĆ.

- **DOSTĘPNOŚĆ PRZEZ CAŁY ROK**

– ZAPEWNIAMY TERMINOWĄ REALIZACJĘ I WSPARCIE NA KAŻDYM ETAPIE.

- **SZEROKA GAMA DODATKÓW**

– OFERUJEMY RZEŻBY KAMIENNE, ZDJĘCIA, WAZONY, LAMPIONY, KRZYŻE, ŁAWKI I INNE DODATKI

OLSZTYN

ul. Wadąska 9
tel. 518 902 409

PASŁĘK

ul. Sprzymierzonych 15
tel. 511 273 884

DOBRE MIASTO

ul. Wojska Polskiego 30a
tel. 690 270 874

Co, gdzie, kiedy?

REPERTUAR MULTIKINO

Piątek, 30 października

LALKĄ: 10:30, 15:00, 18:30
CLAYFACE / napisy: 15:10, 17:45, 19:15, 22:55
INNA MAMUSIA / napisy: 12:20, 14:45, 17:00, 19:10, 20:20, 21:25, 22:35, 23:40
LEGENDARNI / familijny / dubbing: 12:40, 14:55, 17:10
ZOBACZYSZ WSZYSTKO / napisy: 19:25
WITAJCIE W HOPE / napisy: 13:40, 17:00, 20:20, 22:45
BARANEK SHAUN I KUDŁATA BESTIA / familijny / dubbing: 9:45, 10:20, 11:50, 13:50, 15:55, 18:00
JAK ŻYĆ NIE ZWARIOWAĆ: 15:05, 17:30, 20:10
SUPERMOCNI / familijny / dubbing: 9:45, 12:10, 14:30, 16:50
GNIJĄCA PANNĄ MŁODA / napisy: 15:45
LABIRYNT FAUNA / napisy: 22:20
ZAPOMNIANA WYSPA / familijny / dubbing: 11:10
SYRENKA PICASSA: 12:40
ROZWAŻNA I ROMANTYCZNA / napisy: 17:40
PRIMETIME / napisy: 13:15
STREET FIGHTER. ULICZNY WOJOWNIK / napisy: 12:30
RESIDENT EVIL / napisy: 20:35, 23:10
UPADEK WIELORYBA / napisy: 10:00
CZAS, KTÓRY NIE NADSZEDŁ: 10:45
BING I OPOWIEŚCIE O ZWIERZĄTKACH / familijny / dubbing: 10:25
PUCIO KOCHA ZWIERZAKI / familijny / dubbing: 10:00
FOLWARK ZWIERZĘCY / familijny / dubbing: 10:00
ÓPI: 20:00

REPERTUAR HELIOS

Piątek, 30 października

CLAYFACE / napisy: 14:20, 15:00, 17:00, 19:30, 21:00
LEGENDARNI / familijny / dubbing: 10:10, 14:30, 17:15
WITAJCIE W HOPE / napisy: 14:45, 17:30, 19:45
WYSPA PAJĄKÓW / napisy: 19:00, 21:15
LALKĄ: 11:30, 15:45, 19:15
INNA MAMUSIA / napisy: 16:40, 18:40, 20:40
JAK ŻYĆ, ŻEBY NIE ZWARIOWAĆ: 13:10, 18:15, 20:50
SUPERMOCNI / familijny / dubbing: 12:10, 16:15
BARANEK SHAUN I KUDŁATA BESTIA / familijny / dubbing: 15:10
CZAS, KTÓRY NIE NADSZEDŁ: 12:20
ROZWAŻNA I ROMANTYCZNA / napisy: 13:20
RUNNER / napisy: 12:00
SYRENKA PICASSA: 11:00
KLARA I SŁOŃCE / napisy: 15:20

REPERTUAR AWANGARDA

Piątek, 30 października

„Lalka” - prod. Polska : godz. 17.15 sala arte
„Camino dla opornych” - prod. Francja : godz. 17.30 sala studyjna
„Pieśni lasu” - prod. Francja : godz. 17.45 sala klubowa
„Zobaczysz wszystko” - prod. USA : godz. 19.30 sala studyjna - pokaz przedpremierowy
„Witajcie w Hope” - prod. Korea Płd. : godz. 19.30 sala klubowa
„Inni” - prod. USA, Francja : godz. 20.00 sala arte

30 PAŹDZIERNIKA

Ewa Koc – Król/Tyszkowski koncert

Olsztyn

EWA KOC – Król / Tyszkowski zapowiadają debiutancki album „Nie ma lepszego świata niż ten” i jesienną trasę koncertową, podczas której odwiedzą aż siedem miast w Polsce! To zespół powstały z nieplanowanego spotkania pięciu uznanych muzyków, których wspólne pisanie piosenki przerodziło się w pełnoprawny projekt artystyczny. Ich muzyka łączy alternatywny rock, songwriting i improwizację, opowiadając o relacjach, codzienności oraz poszukiwaniu sensu w nieustannie zmieniającym się świecie.

Godz. 18.00, Aula im. Anny Wasilewskiej, ul. Kościńskiego 11.

30 PAŹDZIERNIKA

Inna Poland Tour

Olsztyn

INNA – Elena Alexandra Apostoleanu, znana zawodowo jako Inna, jest najlepiej sprzedającą się rumuńską artystką, z globalną sprzedażą czterech milionów albumów z pierwszych trzech płyt studyjnych. Jej debiutancki singiel „Hot” (2008) zdobył międzynarodowy sukces i pierwsze miejsce na liście Billboard Hot Dance Airplay. Inna zdobyła liczne nagrody i nominacje, w tym Balkan Music Awards, European Border Breakers Award, MTV Europe Music Awards oraz Romanian Music Awards. Jest również pierwszą i jedyną rumuńską artystką, która otrzymała Eurodance Award.

Godz. 19.00, Hala Urania, al. Piłsudskiego 44.

Hera
OLSZTYŃSKIE CENTRUM
POGRZEBOWE

ŻUK
CAŁODOBOWY
PRZEWÓZ ZMARŁYCH

*Wkrótce zapłoną znicze, znowu listopad zadumę
wzbudzi Tych, których nie ma już między nami...*

**Do wspólnej modlitwy o łaskę Nieba
dla Nich i na Msze św. w Ich intencji
zaprasza Ewa Żuk wraz z pracownikami**

- 8 listopada 2026 r. o godz. 9.30
Kościół św. Józefa, ul. Jagiellońska
- 8 listopada 2026 r. o godz. 9.30
Kościół NSPJ, ul. Kopernika

AR+KA
USŁUGI
POGRZEBOWE

AR KA
Elżbieta Michałowska Anna Michałowska

OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A
☎ **89 534 72 42, 605 635 908**

OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24
(wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka”)
☎ **89 526 66 01, 605 665 909**

www.arkaolsztyn.pl

Całodobowy przewóz zmarłych

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

**WWW.DOMKIANGIEL-
SKIE.PL 503-103-703**

do wynajęcia

ZAKŁAD lub hotel fryzjerski
wynajmę, 48 605-34-83-61

AUTO-MOTO

sprzedam

MITSUBISHI ASX 2016,
1,6L, 71tys. km, 40tys zł -
nowe opony konserwacja
podwozia, 502-868-707

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

KURY nioski z jajem,
600500710.

**SZUKASZ
KLIENTÓW?**

tel. 885 998 201

**GAZETA
OLSZTYŃSKA.**

Panu Jackowi Cieszyńskiemu
wyraży głębokiego współczucia
w trudnych chwilach po śmierci
Mamy
składają
Dyrektor i pracownicy Regionalnego Centrum
Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Olsztynie

Pani Joannie Sulżyckiej
wyraży głębokiego współczucia z powodu śmierci
Brata
składają
Dyrektor i pracownicy
Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej
im. Jerzego Pióro w Dobrym Mieście

Panu Markowi Białogrzywemu
wyraży głębokiego współczucia z powodu śmierci
Mamy
składają
koleżanki i koledzy
z Departamentu Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

www.autoczesci-korkuc.pl

KORKUĆ

CZĘŚCI UŻYWANE – KASACJA POJAZDÓW

KUPIMY KAŻDE AUTO TEL. 89 511 91 00
ul. Olsztyńska 14D, DYWITY k. Olsztyna

30 października-5 listopada 2026

tv

dodatek

TELEWIZYJNY DODATEK TWOJEJ GAZETY

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Canal Plus, Polsatu, TVP1, TVP2, TV4, TVN, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura INFORMUJEMY, ZE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek sp. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl. Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł ISSN 1643-2460 • Skład komputerowy: Magraf sp.j.

Poniedziałek

00:15

TVP KULTURA

Wożąc panią Daisy

Obyczajowy, USA, 1989

72-letnia Daisy Werthan jest bardzo bogatą Żydówką. Od dawna sprawia kłopoty najbliższym. Kapryśna i konfliktowa nie znajduje wspólnego języka z synem, Boolie (Dan Aykroyd), który mimo ciągłych scysji nie zrywa kontaktów z matką. Bardzo chce jej pomóc, choć ona nie oczekuje współczucia. Boolie kupuje matce nowy samochód i kategorycznie nalega, aby zgodziła się na zatrudnienie osobistego kierowcy, Murzyna Hoke'a (Morgan Freeman). Początkowa niechęć do czarnego mężczyzny z czasem przeradza się w szczerą przyjaźń, która przetrwa wszystkie burze.

INNE DATY EMISJI: NIEDZIELA, 14:30

Piątek

22:30

TVN

Kler

Obyczajowy, Polska 2018

Trzej księża spotykają się w każdą rocznicę katastrofy, którą wspólnie przeżyli. Wspólnie celebrują cud życia i doskonale się bawią, choć na co dzień układa im się różnie. Lisowski (Jacek Braciak) pracuje w kurii w wielkim mieście. Robi karierę, ale nieustannie marzy o posadzie w Watykanie. Drugi z księży - Trybus (Robert Więckiewicz) to wiejski proboszcz. Ksiądz ulega ludzkim słabościom i wdaje się w romans ze swoją gospodynią. Kukula (Arkadiusz Jakubik) posiada żarliwą wiarę, ale z dnia na dzień traci zaufanie do parafian. Wkrótce ich losy znowu się ze sobą spłotą...

INNE DATY EMISJI: ŚRODA, 23:05

Sobota

23:35

TVP KULTURA

Milczenie owiec

Thriller, USA, 1990

Clarice Sterling, jeszcze nawet nie agentka FBI, a dopiero zdolna studentka waszyngtońskiej akademii, zostaje włączona do śledztwa w sprawie psychopatycznego mordercy kobiet, Buffalo Billa, obdzierającego ze skóry swe kolejne ofiary. Clarice otrzymuje zadanie nawiązania kontaktu z innym wielokrotnym mordercą: wybitnym psychiatrą, doktorem Hannibalem Lecterem, który z kolei pożera swe ofiary żywcem. Dziewczyna ma nakłonić siedzącego w więzieniu Lectera, by naprowadził FBI na ślad Buffalo Billa...

INNE DATY EMISJI: PIĄTEK, 20:00

Niedziela

17:00

TV PULS

Forrest Gump

Obyczajowy, USA, 1994

Akcja rozpoczyna się w latach 50., gdy Forrest dorasta w Alabamie pod opieką matki, która mimo niskiego IQ syna wierzy, że ma on takie same szanse jak inni. Od najmłodszych lat chłopiec związany jest z Jenny - swoją jedyną przyjaciółką i miłością. Gdy dorasta (Tom Hanks), trafia do armii i zostaje wysłany do Wietnamu, gdzie zaprzyjaźnia się z Danem (Gary Sinise) i Bubbą (Mykelti Williamson). Po powrocie zdobywa uznanie jako bohater wojenny, zakłada firmę krewetkową, zarabia ludzi pasją do biegania, rozpoczyna modę na ping-ponga, a jego działania przypadkowo inspirowały powstanie kulturowych symboli i sloganów.

Wtorek

22:10

TVP 1

Teoria spisku

Sensacyjny, USA, 1997

Jerry Fletcher (Mel Gibson) jest nowojorskim taksówkarzem. Alice Sutton (Julia Roberts) pracuje dla rządu. Fletcher cierpi na stany lękowe i wierzy, że światem rządzi tajna organizacja. Przy okazji wydaje własny biuletyn na ten temat. Choć nikt mu nie wierzy, pewnego dnia zostaje on aresztowany przez tajne służby. Udaje mu się zbiec, ale teraz jest już pewien swoich podejrzeń, którymi dzieli się z Alice.

INNE DATY EMISJI: CZWARTEK, 23:55

Środa

00:10

TVP KULTURA

Imię róży

Fabularny, kryminał, Niemcy, Francja, Włochy, 1986

Akcja filmu toczy się w 1327 roku. Do benedyktyńskiego klasztoru przybywają franciszkanin William z Baskerville (Sean Connery) i jego młody uczeń Adso z Melku. Niebawem w klasztorze ma się odbyć przełomowa debata o słuszności ubóstwa Kościoła. Zaprzyjaźniony z Williamem opat prosi gościa o pomoc w wyjaśnieniu tajemniczych okoliczności śmierci jednego z mnichów. Gdy William rozpoczyna śledztwo, okazuje się, że przyszło mu rozwikłać nie jedno, ale całą serię tajemniczych zabójstw.

INNE DATY EMISJI: PONIEDZIAŁEK, 20:00

Czwartek

20:00

STOP-KLATKA

Suma wszystkich strachów

Thriller, Kanada, Niemcy, USA, 2002

Richard Dressler (Alan Bates), brytyjski arystokrata o nazistowskich poglądach, dąży do wywołania konfliktu między Rosją a USA. Gdy Nemerov (Ciarrán Hinds) zostaje prezydentem Rosji, dyrektor CIA William Cabot (Morgan Freeman) wysłał do Moskwy grupę ekspertów, wśród których znajduje się analityk Jack Ryan (Ben Affleck). Jest on autorem pracy o nowym rosyjskim przywódcy, lecz mimo jego wiedzy i starań negocjacje nie przynoszą efektów. Sytuacja dramatycznie się pogarsza, gdy wybuchają bomby nuklearne w Czecczenii oraz na stadionie w Baltimore.

PIĄTEK • 30 października

TVP 1

04:55 Wykrywacz kłamstw

05:15 Pytanie dnia - rozmowa

05:35 Reporterzy - magazyn

05:45 Oko na Świat - magazyn

06:10 Akacjaowa 38 - serial, 2018

07:00 Transmisja Mszy Świętej

07:30 Agape Blisko Ciebie

08:00 Serwis Info; Pogoda Info

08:20 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny

09:00 Ranczo - serial kom., 2009

10:00 Komisarz Alex - serial krym.

11:00 Ojciec Mateusz - serial

12:00 Serwis Info

12:10 Agrobiznes; Agropogoda

12:40 Magazyn Rolniczy

12:50 Rolnik szuka żony. Odwiedziny

13:10 David Attenborough i tajemniczy świat dźwięków - dok., Wlk. Bryt., 2024

14:05 Splątane losy - serial

15:00 Serwis Info

TVP 2

04:30 Na dobre i na złe - Walcz albo uciekaj - serial, Polska, 2025

05:30 M jak miłość - serial, Polska, 2025

06:20 Anna Dymna - spotkajmy się

06:55 Dla niesłyszanych - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026

07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz

11:45 Operacja zdrowie - magazyn medyczny

12:25 Koło fortuny - teleturniej

13:15 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024

14:05 Va Banque - teleturniej

14:35 Na sygnale - serial fabularny

15:05 La Promesa - serial obycz., 2024

16:00 Koło fortuny - teleturniej

REPORTERZY

15:10 Reporterzy - magazyn

15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej

16:00 Dziedzictwo - serial, Turcja

17:00 Telexpress

17:20 Pogoda

17:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny

18:05 Klan - telenowela, Polska

18:40 Akacjaowa 38 - serial, 2018

19:30 Program inform.

19:35 Pytanie dnia - rozmowa

20:10 Sport

20:15 Pogoda

20:30 Konflikt - serial, 2024

21:30 Powrót na Ranczo - serial

22:05 Okrucy losu - Mój biegun - fab., Polska, 2013

23:45 Rocky 2 - dram., USA, 1979

01:45 Papsza - dram., Polska, 2013

04:00 Film dokumentalny

TVN

05:40 Uwaga! - program interwencyjny

05:55 Ukryta prawda - serial

06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny

11:25 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy

13:40 Ukryta prawda - serial. 35-letnia Dagmara prowadzi salon sukien ślubnych. Niedawno zaręczyła się z Rafałem.

15:45 Młode gliny - serial krym., Polska

16:50 Szpital św. Anny - serial

17:55 Detektywi - program kryminalny

19:00 Fakty

19:30 Sport

19:40 Pogoda - informacje

19:50 Uwaga! - program interwencyjny

20:00 Vinci II - film, Polska, 2025. Robert „Cuma” Cumiński, emerytowany złodziej dzieł sztuki, prowadzi spokojne życie w Hiszpanii. Jego plany zmienia propozycja kolejnego skoku w Polsce, którą składa mu dawny znajomy - paser „Chudy”.

22:30 Kler - obycz., Polska, 2018. Głośny i nagradzany film Wojtka Smarzowskiego ukazujący grzechy kościoła katolickiego w Polsce.

01:15 Kuba Wojewódzki - talk-show

02:20 Uwaga! - program interw.

02:35 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA

04:35 Nauka jazdy - reality show

05:05 Jak to jest zrobione

20:00 Nowy dzień

08:00 Halo tu Polsat - program informacyjno-rozrywkowy

11:40 Na ratunek 112 - serial obyczajowy

12:20 Gliniarze - serial paradokumentalny. Młody motocyklista ginie w koszmarnym wypadku na podmiejskiej drodze. Biegli szybko odkrywają, że w maszynie celowo uszkodzono hamulce...

15:30 Wydarzenia - program informacyjny

15:50 Pogoda

15:55 Gliniarze - serial paradokumentalny

18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy

18:50 Wydarzenia - program informacyjny

19:15 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia

19:30 Sport

19:45 Pogoda

19:55 Twoja Twarz Brzmi Znamo - program muzyczno-rozrywkowy

22:05 Terminator: Mroczne przeznaczenie - sens., USA, Hiszp., Węgry, 2019. Dani Ramos wędzie proste życie w Mexico City u boku swego brata i ojca, gdy niezwykle zaawansowany i śmiertelnie niebezpieczny nowy Terminator - Rev-9 (Gabriel Luna) wyrusza w podróż w czasie, by ją odnaleźć i zgładzić.

00:50 Mumia: Grobowiec Cesarza Smoka - sens., USA, Niemcy, Chiny, 2008

03:20 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy

04:40 Disco Gramy

05:25 Teledyski

TVP Kultura

05:50 Afisz kulturalny

06:00 Dobry tytuł - magazyn

06:40 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn

07:05 Olga Tokarczuk. Świata jest za dużo - wywiad

07:50 Rawhide - Zaginione plemię - western, USA, 1959

08:55 Tamte lata, tamte dni - Małgorzata Szajnert - magazyn

09:30 Blisko, coraz bliżej - serial, Polska, 1986

11:00 Retro kino - Strach - dram., Wł., Niem., 1954

12:35 Portrety - Van Gogh - serial dok., Wlk. Bryt., 2024

13:55 „Zapatrzeni w siebie” - piosenki Marka Grechuty, 2007

14:55 Spokój - film TVP, 1976

16:30 Blisko, coraz bliżej - serial, Polska, 1986

18:00 Tygodnik Kulturalny

18:50 Pamiętniki Sherlocka Holmesa - serial, 1994

20:00 Wieczór kinomana - Milczenie owiec - thriller, USA, 1990

22:15 Pitbull - serial policyjny, 2007

23:20 Czwartkowy klub filmowy - Wstęp do filmu - Na ostrzu szpady

23:25 3 x Daniel Auteuil - Na ostrzu szpady - film kostiumowy, Francja, Włochy, Niemcy, 1997

01:40 Noc krótkich filmów - Do raju - fab., Polska, 2023

02:10 Nocny dokument - Ryuichi Sakamoto, Opus - dok., Jap., 2023

03:55 Tygodnik Kulturalny

04:40 Jak powstały nasze nazwiska? - dok., Polska, 2017

05:20 Teledyski

06:00 Kabaretowe hity - prog. rozrywk., Polska, 2024

06:50 Wojciech Cejrowski. Boso przez Świat - serial podróżniczy, Polska, 2007

07:50 Robert Makłowicz - serial kulinarny, Polska, 2023

09:45 Wojny magazynowe Kanada - reality show

10:55 Aukcja w ciemno - dokument, USA, 2013

11:55 Komisarz Rex - Powrót do Wiednia - serial krym., Austria, 2026

13:50 Hudson i Rex - serial krym., Kan., 2022

14:50 Komisarz Montalbano - serial, Wł., 1999. W holu budynku mieszkalnego znaleziono nagie zwłoki młodej kobiety. Ślady na ciele wskazują na brutalne morderstwo o podłożu seksualnym. Montalbano przystępuje do wyjaśniania okoliczności...

06:00 Kabaretowe hity - prog. rozrywk., Polska, 2024

06:50 Wojciech Cejrowski. Boso przez Świat - serial podróżniczy, Polska, 2007

07:50 Robert Makłowicz - serial kulinarny, Polska, 2023

09:45 Wojny magazynowe Kanada - reality show

10:55 Aukcja w ciemno - dokument, USA, 2013

11:55 Komisarz Rex - Powrót do Wiednia - serial krym., Austria, 2026

13:50 Hudson i Rex - serial krym., Kan., 2022

14:50 Komisarz Montalbano - serial, Wł., 1999. W holu budynku mieszkalnego znaleziono nagie zwłoki młodej kobiety. Ślady na ciele wskazują na brutalne morderstwo o podłożu seksualnym. Montalbano przystępuje do wyjaśniania okoliczności...

TVN 7

05:20 Ten moment - serial

05:55 Żony Podlasia - dokument

06:50 Szkoła - serial obycz., Polska

08:45 Ukryta prawda - serial

11:50 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny

13:55 Detektywi - program krym.

15:00 Szpital św. Anny - serial

16:00 Ukryta prawda - serial

17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy

18:00 Rozwód. Walka o wszystko - program obycz.

19:00 Ukryta prawda - serial

20:00 Na twoim miejscu - kom., Polska, 2023

22:15 Król życia - obycz., Polska, 2015

00:20 Oszukać przeznaczenie IV - horror, USA, 2009

02:05 Hotel Paradise - reality show

03:00 Wrota piekieł - program rozrywkowy

03:55 Usterka - program poradnik

04:30 Dorota was urządzi

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji

07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok.

08:55 Policjanci i Policjanci - serial paradok.

11:55 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy

12:55 Trudne sprawy - program obyczajowy

16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej

18:00 Policjanci i Policjanci - serial paradok.

20:05 A na obiad... - program kulinarny

20:10 Czas wojny - sens., USA, 2011

W 1912 roku nastoletni chłopiec Albert jest świadkiem narodzin zrebaka, a następnie obserwuje rozwój młodego konia. Po kilku latach trafiają na front...

23:20 Gwiazdy kabaretu - program rozrywkowy

01:30 Opowiem Ci o zbrodni - serial krym.

03:25 Lubię disco!

04:25 Top 10 - Lista Przebojów

05:30 Teledyski

05:30 Teledyski

06:00 Policjanci z Miami - serial

08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny

10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny

11:00 Kotka - serial, Meksyk

12:00 Nie igraj z aniołem - serial

13:00 Wspaniałe stulecie - serial

14:00 Rodzinny interes - serial

15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

17:00 Rodzinny interes - serial

18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

20:00 Czas zemsty - akcja, USA, Aruba, 2003

21:50 Transporter 3 - akcja, Franc., 2008

23:50 Bez twarzy - akcja, USA, 1997

02:25 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

03:25 Menu na miarę - program kulinarny

04:25 Taki jest świat - przegląd

05:00 Dyżur - serial medyczny

09:45 Jestem mamą

10:00 Inf. dnia

10:15 Rozmowy niedok.

11:25 Głos Polski

11:35 Natura et Homo

12:00 Anioł Pański

12:03 Inf. dnia

12:20 Głos serca

13:05 Lecz ludzi dobrej woli jest więcej

13:30 Msza św.

14:30 Drzwi do lasu

14:55 Słowo życia

15:00 Modlitwa do Bózego Miłosierdzia

15:20 Mocni w Wierze

15:50 Ma się rozumieć

16:00 Inf. dnia

16:10 Natura Obiektywne

16:40 Post Scriptum

17:05 W sądeckiej krainie

17:30 Łączy Nas Historia

17:55 Poczet Wlk. Polaków

18:00 Anioł Pański

18:05 Inf. dnia

18:15 Westerplatte

18:05 Młodych

19:00 Warto zauważyć...

19:30 Historie Starego Testamentu

19:45 Modlitwa z udziałem dzieci

20:00 Inf. dnia

20:20 Różaniec

20:50 Myśląc Ojczyzna

21:00 Apel Jasnog.

21:20 Inf. dnia

21:40 Polski Punkt Widzenia

22:00 Wolność ma swoją cenę

TV Puls

06:00 Policjanci z Miami - serial

08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny

10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny

11:00 Kotka - serial, Meksyk

12:00 Nie igraj z aniołem - serial

13:00 Wspaniałe stulecie - serial

14:00 Rodzinny interes - serial

15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

17:00 Rodzinny interes - serial

18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

20:00 Czas zemsty - akcja, USA, Aruba, 2003

21:50 Transporter 3 - akcja, Franc., 2008

23:50 Bez twarzy - akcja, USA, 1997

02:25 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

03:25 Menu na miarę - program kulinarny

04:25 Taki jest świat - przegląd

05:00 Dyżur - serial medyczny

06:00 Policjanci z Miami - serial

08:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny

10:00 Zaklinaczka duchów - serial fabularny

11:00 Kotka - serial, Meksyk

12:00 Nie igraj z aniołem - serial

13:00 Wspaniałe stulecie - serial

14:00 Rodzinny interes - serial

15:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

17:00 Rodzinny interes - serial

18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

20:00 Czas zemsty - akcja, USA, Aruba, 2003

21:50 Transporter 3 - akcja, Franc., 2008

23:50 Bez twarzy - akcja, USA, 1997

02:25 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument

03:25 Menu na miarę - program kulinarny

04:25 Taki jest świat - przegląd

05:00 Dyżur - serial medyczny

PIĄTEK-NIEDZIELA 30.10-01.11.2026 | GAZETA OLSZTYŃSKA.PL | PROGRAM TV | 12

eprasa.pl 27dd5ceb02

SOBOTA • 31 października	
TVP 1	TVP 2
05:15 Wykrywacz kłamstw 05:30 Pytanie dnia - rozmowa 05:55 Oko na Świat - magazyn 06:20 Balans bieli - magazyn 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:40 Rok w ogrodzie; Rok w ogrodzie Extra - mag. 08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych 08:50 Ranczo - serial kom., 2009 09:45 Felicity - serial obycz., Polska, 2026 11:15 Ojciec Mateusz - serial 12:00 Domowe patenty - felieton 12:10 Dobre strony - Masza Wagrocka i Wiktor Waligóra - rep. 12:30 Gwiazdy w południe - Sabrina - fab., USA, 1954 14:25 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny 15:00 Rolnik szuka żony - reality show	05:10 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy, Polska, 2026 06:25 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, Polska, 2026 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:25 Super Gary. Gotuj z Bosacką! - program rozrywkowy 12:05 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn 12:40 Informacje kulturalne - magazyn 13:05 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 - widowisko muzyczne
16:00 Zaraz wracam - serial, Polska, 2026 17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:30 Ojciec Mateusz - serial 18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia - rozmowa 20:00 Orędzie na uroczystość Wschodzących Świętych 20:05 Sport 20:15 Pogoda 20:25 Komisarz Alex - serial krym. 21:25 Hit na sobotę - John Q - fab., USA, 2002 23:30 Kłasyka kina - Zaklinacz deszczu - obycz., USA, 1997 01:50 Mój biegun - fab., Polska, 2013 03:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	16:15 Na dobre i na złe - Tu się stanie coś niedobrego... - serial, Polska, 2026 17:10 Święto Reformacji 18:15 Omnibus - szybcy i mądrzy - teleturniej 19:10 Słowo na niedzielę - rozmowa 19:25 Rodzinka.pl - serial komediowy 20:30 The Voice of Poland - Bitwa - widowisko muzyczne 23:00 Program rozrywkowy 23:30 Postaw na milion - teleturniej 00:30 Ugotowany - obycz., USA, 2015 02:15 Obwiniony - dram., Wlk. Bryt., 2023 03:45 Rodzinka.pl - serial komediowy

NIEDZIELA • 1 listopada	
TVP 1	TVP 2
05:00 Sprawdzamy - magazyn 05:25 Sprawa dla reportera 06:15 Wszyscy Święci - z Kazi-mierza Dolnego - felieton 06:30 Rolnik szuka żony. Odwiedziny 06:55 Słowo na niedzielę 07:00 Transmisja Mszy Świętej 08:00 Tydzień - magazyn 08:30 Wszyscy Święci - z Kazi-mierza Dolnego - felieton 08:40 U Pana Boga w ogródku - serial komediowy, 2008 09:25 Wszyscy Święci - z Kazi-mierza Dolnego - felieton 09:40 Ojciec Mateusz - serial 10:30 Wszyscy Święci - z Kazi-mierza Dolnego - felieton 10:45 Wzwany z kamieniołomu - dok., Polska, 2026 11:55 Między ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański, Watykan 12:15 Między ziemią a niebem	04:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026 06:30 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial, Polska 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:00 Domowe patenty - Cykl audycji przedstawiających pomysły na elementy dekoracyjne i użytkowe do domu, które każdy może samodzielnie zrealizować. 11:05 Jak to się skończy? - dok., Polska, 2026 11:40 The Voice of Poland - Bitwa - widowisko muzyczne 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 - widowisko muzyczne
12:55 Wszyscy Święci - z Kazi-mierza Dolnego - felieton 13:05 Lalka - serial, 1977 14:35 Po prostu przyjaźni - kom. obyczajowa, 2016 17:00 Teleexpress; Pogoda 17:35 Daję słowo - Maciej Orłós - talk-show 18:35 Program rozrywkowy 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia - rozmowa 20:05 Sport; Pogoda 20:25 Gra z Cieniem - serial 21:25 Rolnik szuka żony - reality show 22:20 Rolnik szuka żony. Odwiedziny 22:50 Mama - dramat, Francja, Hiszp., 2015 00:50 John Q - fab., USA, 2002 02:50 Zaklinacz deszczu - obycz., USA, 1997	16:15 Świat w obłokach - muzyczny spadkobiercy Marka Grechuty - koncert, 2026 17:15 Mistrzowie sceny - Wspomnienia tych, co odeszli - widowisko 18:15 Omnibus - szybcy i mądrzy - teleturniej 19:10 Paryż może poczekać - kom. obyczajowa, Jap., USA, 2016 20:50 Mój syn Ezra - fab., USA, 2023 22:40 Dla ciebie wszystko - obycz., USA, 2014 00:40 Matylda - serial kostiumowy, 2024 01:35 Porzuczony - serial, Wlk. Bryt., 2016 03:25 Ugotowany - obycz., USA, 2015

TVN
05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - serial 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Bez kompleksów - reality show 12:35 Na Wspólnej Omnibus - serial obycz., Polska 14:10 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy 15:50 Podróż do wnętrza Ziemi - przygod., USA, 2008. Podczas ekspedycji naukowcy zostają uwięzieni w jaskini, którą mogą opuścić tylko jedną drogą - wiodącą coraz głębiej i głębiej do centrum Ziemi. 17:55 Taskmaster - reality show 19:00 Fakty 19:30 Sport 19:40 Pogoda - informacje 19:45 Azja Express - reality show
21:30 Bridget Jones III - kom., Franc., Irlandia, USA, Wlk. Bryt., Chiny, 2016. Renée Zellweger i Colin Firth - powracają w kontynuacji ikonicznej komedii o miłosnych i zawodowych przygodach Bridget Jones, autorki najzabawniejszego pamiętnika w historii kina i literatury. 23:55 Oszukać przeznaczenie V - horror, USA, Kan., 2011. Nieważne dokąd uciekniesz, nieważnie gdzie się schowasz... nie oszukasz śmierci. 01:45 Uwaga! - program interw. 02:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA 04:00 Nauka jazdy - reality show 04:35 Zamieszkać na plaży 05:05 Jak to jest zrobione
19:55 Kabaret na żywo - Młodzi i moralni. 22:05 Przemyrze - sens., Wlk. Bryt., Hiszp., USA, 2023. Dramat wojenny opowiadający o losach amerykańskiego żołnierza, stacjonującego w Afganistanie, i lokalnego przewodnika, który ocalił mu życie. 00:50 Ben Hur - sens., USA, 2016. Żydowski arystokrata, Juda Ben-Hur żyje w Jerozolimie na początku pierwszego stulecia naszej ery, w czasach wielkiego niepokoju. Do miasta powraca jego przybrany brat, Messala Severus... 03:20 Świat według Kiepskich - serial komediowy 04:40 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVN
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Ukryta prawda - serial 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Unboxing - Wielkie Otwarce - reality show 12:10 Azja Express - reality show 14:00 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 15:10 Włocha Pierścieni: Wojna Rohirrimów - przygod., USA, N. Zel., Jap., 2024. Opowieść o losach rodu Helma Żelaznookiego, legendarnego króla Rohanu. 17:55 Nowa Szelągowska 19:00 Fakty 19:30 Sport 19:40 Pogoda - informacje
19:45 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy 21:20 Sami swoi: Początek - kom., Polska, 2024. Opowieść o nieznanym dotąd widzom wydarzeniach z życia dwóch rodzin - Karguli i Pawlaków. 23:45 Wonder Woman - przygod., USA, Chiny, Hong Kong, 2017. Zanim stała się Wonder Woman, była Dianą, księżniczką Amazonek wysłaną na niepokonany wojowniczkę. 02:45 Superwizjer - magazyn reporterów 03:25 Uwaga! - program interw. 03:45 Down the road - dokument 04:45 Nauka jazdy - reality show 05:15 Zamieszkać na plaży
19:55 Dancing with the Stars. Taniec z Gwiazdami - program taneczno-rozrywkowy 22:40 Ogniem i mieczem - sens., Polska, 1999. Akcja rozgrywa się na Kresach Wschodnich I Rzeczpospolitej w latach 1648-1651. Jan Skrzetuski (Michał Żebrowski) - poseł księcia Jeremiego Wiśniowieckiego (Andrzej Seweryn), wracając z Krymu, ratuje życie koczakiem pułkownikowi Bohdanowi Chmielnickiemu (Bohdan Stupka). 02:40 Gęsia skórka 2 - sens., USA, Wlk. Bryt., 2018 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

POLSAT
06:00 Nowy dzień 08:00 Halo tu Polsat - program informacyjno-rozrywkowy 11:55 SuperMarket Chef - dzisiejszy odcinek udowadnia, że w kuchni można połączyć kulinarną dyscyplinę z prawdziwą eksplozją smaku... 12:30 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 14:55 Jak rozpełtałem II wojnę światową, cz. 3 - Wśród swoich - kom., Polska, 1970 16:30 Awantura o kasę - teleturniej 17:40 Hitser. Muzyczna gra przebojów - teleturniej 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Prezydenci i Premierzy - rozmowy Jarosława Gugały 19:30 Sport 19:45 Pogoda
17:45 Tamte lata, tamte dni - Mirosław Baka - magazyn 18:25 Retro kino - Strach - dram., Włochy, Niemcy, 1954 20:00 Bilet do kina - Wściekły Byk - dram., USA, 1980 22:20 Polskie znaki - Rzeczy ostatnie - koncert, 2025 23:35 Wiciorz kinomana - Milczenie owiec - thriller, USA, 1990 01:45 Wydarzenie aktualne 02:05 Pitbull - serial policyjny, 2007 03:00 Kulturalni - magazyn 03:50 Podróż z historią - Z życia wyższych sfer - dok., Polska, 2017 04:25 Lila Kiejzik - portret - dok., Polska, 2022 05:00 Teledyski

TVP Kultura
06:05 Nisi Dominus de Vivaldi a Venise - koncert, Franc., 2023 07:00 Od ucha do ucha - Rondo - Czarne czy białe 07:35 Rewia Chaplina - kom., Wlk. Bryt., USA, 1959 09:45 Kosmos 1999 - serial, 1977 10:50 Wydarzenie aktualne 11:20 Dokument tygodnia - Jamie Wyeth: artysta bezkompromisowy - dok., USA, 2024 12:30 Zabawka - kom., Franc., 1976 14:10 Dzień z życia artysty - Waldemar Malicki - magazyn 14:50 O psie, który jeździł koleją - film familijny, 2023 16:40 Serialowa nostalgia - Czerdziestolatek - Judym, czyli czyn społeczny - serial, Polska, 1974
16:15 Czerdziestolatek - serial, 1974 17:15 Niedziela z... rolami Jana Frycza 18:05 Ostoja - fab., Polska, 2012 20:00 Niedziela wędrowka Harolda Fry'a - fab., Wlk. Bryt., 2023 21:55 Porozmawiajmy szczerze - Adam Michnik 22:30 Hopper i Vermeer: dialog o samotności - dok., 2023 23:35 Noc krótkich filmów - Do raj - fab., Polska, 2023 00:05 Polskie znaki - Rzeczy ostatnie - koncert, 2025 01:10 Kino nocne - Wściekły Byk - dram., USA, 1980 03:25 Niedziela z... rolami Jana Frycza 04:10 Zamek czy lepianka - dokument, Polska, 2015 05:35 Teledyski
06:00 Uwier - recital Stanisławy Celińskiej 07:10 Rozmowy (nie)wygodne - Dorota Stalińska 07:45 Od ucha do ucha - Bajnutki - Przygoda Frani - Wiersze dla dzieci - Kaczka-dziwaczka 08:00 Nabożeństwo luterania w Radomiu 09:00 Przysłań nad Biblią 09:15 J.S. Bach Kantata BWV 6. Zostań z nami, gdyż ma się ku wieczorowi. 10:00 Pamiętniki Sherlocka Holmesa - serial, 1994 11:00 Kosmos 1999 - serial 12:00 Teatr Telewizji - Dziady - spektakl, 1959 12:55 Myśmy już byli. Bohaterowie Starych Powązek - dok., Polska, 2024 13:45 „...bo to życie to bal jest nad bal...” - koncert, 2005 14:30 Wożąc panią Daisy - obycz., USA, 1989
16:15 Czerdziestolatek - serial, 1974 17:15 Niedziela z... rolami Jana Frycza 18:05 Ostoja - fab., Polska, 2012 20:00 Niedziela wędrowka Harolda Fry'a - fab., Wlk. Bryt., 2023 21:55 Porozmawiajmy szczerze - Adam Michnik 22:30 Hopper i Vermeer: dialog o samotności - dok., 2023 23:35 Noc krótkich filmów - Do raj - fab., Polska, 2023 00:05 Polskie znaki - Rzeczy ostatnie - koncert, 2025 01:10 Kino nocne - Wściekły Byk - dram., USA, 1980 03:25 Niedziela z... rolami Jana Frycza 04:10 Zamek czy lepianka - dokument, Polska, 2015 05:35 Teledyski

TVN 7
05:20 Ten moment - serial 05:50 Wiza na miłość - serial 06:45 Bugs Bunny Builders - animacja 07:00 Richie milioner - kom., USA, 1994 09:05 Unboxing - Wielkie Otwarce - reality show 09:40 The Floor - teleturniej 10:50 Ukryta prawda - serial 11:25 Mówię Wam - talk-show 12:50 Ukryta prawda - serial 13:55 Szpital św. Anny - serial 15:55 Detektywi - program krym. 16:55 Aquaman - przygod., USA, Australia, 2018 20:00 Transformers: Ostatni rycerz - przyg., USA, 2017 23:15 Wygrać ze śmiercią - sens., USA, 1989 01:25 Zbliżenie. Mówię Wam - talk-show 02:15 Coś w wodzie - sens., USA, 2024 04:05 Usterka - program poradnik. 04:40 Dorota was urządzi
06:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny 09:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu 09:25 Boso przez świat - program podróżniczy Wojciecha Cejrowskiego 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 20:00 Lodowy szlak - akcja, USA, 2020. W jednej z kopalni doszło do potężnej eksplozji, w wyniku której grupa pracowników została uwięziona w śmiertelnej pułapce. Aby ich uratować, konieczne jest dostarczenie specjalnego sprzętu 22:10 Zabójca - akcja, USA, Kan., 2007 00:35 Jestem zemstą - thriller, USA, 2016 02:15 Dyżur - serial medyczny 03:20 Taki jest świat - przegląd 04:00 Menu na miarę 05:00 Dyżur - serial medyczny
06:00 Komisarz Rex - serial krym., Wł., Austria, 2004 10:00 Hudson i Rex - serial krym., Kan., 2023. Para gotowych na wszystko uzbójczych rabusiów przedziera się przez St. John's. Charlie i Rex, który ruszają ich śladem, ze zgrozą... 13:00 Komisarz Montalbano - serial, Wł., 1999. Zostaje podpalony lokalny sklep, a jego właściciel znika bez śladu. Montalbano wszczyna śledztwo. 15:30 BFG: Bardzo Fajny Gigant - bajka, IN, USA, 2016 17:30 Stawka większa niż życie - serial, Polska. Do Warszawy przyjeżdża profesor von Hennig - będzie pracował nad nową bronią. Hans Kloss chce zdobyć jej plany, aby to zrobić stara... 00:00 Krzyk - horror, USA, 1996 02:20 Handlarz dziełami sztuki Hitlera - dokument, Wlk. Bryt., 2014 03:40 Zulus Czaka - Cytadela - serial, USA, 2001 05:45 High Life - kom., Polska, 2024. Urban, zapalony raper ze wsi, marzy o wielkiej muzycznej karierze. Próbuje dostać się na konkurs talentów wraz z ojcem rolnikiem...

TV Puls
05:45 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu 06:10 Hrabia Monte Christo - przygod., USA, 2002 08:50 Willow - familijny, USA, 1988 11:20 Noe: Wybrany przez Boga - przygod., USA, 2014 14:30 33 - akcja, USA, Chile, 2015. Film opowiada prawdziwą historię 33 chilijskich górników, którzy po zawaleniu się kopalni spędzili pod ziemią 69 dni. 17:00 Forrest Gump - obycz., USA, 1994 20:00 Pompeje - katastrof., Kan., Niemcy, USA, 2014 22:05 Joanna d'Arc - przygod., 1999 01:25 Dzień zagłady - akcja, USA, 1998 04:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu 04:25 Dyżur - serial medyczny 05:00 Dzielnica strachu - serial
09:25 Przegląd Tyg., „Niedziela” 09:30 Msza św. 10:30 Jeden Kościół, wielu Świętych 11:00 Głos serca 11:45 Solidarność - narodziny Wolności 12:00 Anioł Pański z Ojcem Św. Leonem XIV 12:15 Papież Polak do Rodaków 12:55 Świętość - cel naszego życia 13:00 Ostatnie rodeo 14:55 Władysław hr. Zamoyski - Pan z Wielkopolski - Władca Tatr 16:00 Inf. dnia 16:10 Koncert życzeń 16:50 Mateczniki Polskości 17:00 Natura et Homo 17:30 Sól ziemi 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Baśniowy teatr lalek 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Retrospekcja 21:45 Stan Bezp. Państwa 21:55 Św. na każdy dzień 22:00 Mocni Jego mocą 22:45 Jak wygrać małżeństwo?

TV 4
06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe 09:05 Jesteśmy Dla Dzieci - program edukacyjny 09:30 A na obiad... - program kulinarny 09:35 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe 10:45 Mini Galileo - intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 11:15 Pan i władca: Na krańcu świata - sens., USA, 2003 14:25 SuperMarket Chef 14:55 Policjanci i Policjanci - serial policyjny 00:20 Gwiazdy kabaretu - program rozrywkowy 02:25 STOP Drogówka - serial policyjny 03:25 Lubię disco! 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy TV Okazje
09:00 Pani Mazowska 10:00 Inf. dnia 10:15 Retrospekcja 10:35 Słowo życia 10:40 Polski Punkt Widzenia 11:00 Kropelka radości 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Warto zauważyć... 12:50 Natura Obiektownie 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza św. 14:30 Przegląd Tyg., „Niedziela” 14:35 Słowo życia 14:40 Św. na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo? 15:00 Dzielnia niewiasta 15:15 Mateczniki Polskości 15:30 Wierzę w Boga 16:00 Inf. dnia 16:10 Historia PL 16:30 Uwielbienie ze Świętymi 17:20 Świętość - cel naszego życia 17:30 Przełamuj bariery 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia

„WOLNA POLSKA, WOLNE WĘGRY”. OLSZTYŃSKIE W PAŹDZIERNIKU '56

W dniu 30 października 1956 r. przed godziną 14 zostałem wydelegowany służbowo na plac Armii Czerwonej w celu obserwacji manifestacji organizowanej przez studentów W[yższej] S[zkoly] R[olniczej] z Olsztyna. Na plac ten udałem się o godzinie 13.30 i gdy zaszedłem, była tam już grupka ludzi, którzy słuchali przemówienia studenta (...) – wtaki sposób zaczyna się „Notatka informacyjna” sporządzona dzień po opisywanych wydarzeniach przez funkcjonariusza komunistycznego aparatu represji z Olsztyna, wpięta w grubą teczkę, gdzie zebrano informacje z całego regionu ukazujące nastroje społeczne w poszczególnych miejscowościach. Czego możemy się dowiedzieć z tych materiałów?

Kontrolowana rewolucja?

Październik 1956 r. Czas buntu i nadziei? A może sterowany przełom? Jeszcze niedawno, bo w czerwcu 1956 r., czołgi jeździły po ulicach zbuntowanego Poznania, a premier Józef

Cyrankiewicz grzmiał w radiowym przemówieniu: „Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewien, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie!”.

I oto minęło kilka miesięcy... 19 października do władzy powrócił Władysław Gomułka – komunista, którego kilka lat wcześniej inni komuniści pozbawili tej władzy a potem... pozbawili wolności. Teraz Gomułka zagwarantował sowietom, że Polska nie wystąpi z „sojuzsu”, a „socjalizm” nad Wisłą zostanie utrzymany. W ten sposób na nowo stał się ich człowiekiem w Warszawie. Otworzyło to nowy etap w procesie destalinizacji. Z jednej strony w całym kraju organizowano wiece poparcia dla nowego kierownictwa „partii ipaństwa”. Z drugiej... wiele odgórnych inicjatyw wymykało się spod kontroli.

Polacy oczekiwali czegoś więcej. Ich nadzieje najlepiej chyba obrazują... dokumenty komunistycznego aparatu represji. Już nie tak brutalny w swych codziennych działaniach,

nawet chwilowo wydawało się, że w konfrontacji ze społeczeństwem pozostający w defensywie, nadal skrzętnie zbierał informacje o ludzkich opiniach i poglądach, o wiecach i zebraniach oraz o tym, kto, co i gdzie mówił...

Sięgnijmy więc po dokumenty wytworzone przez instytucję, która tylko z nazwy czuwała nad bezpieczeństwem. Przyjrzyjmy się z bliska poglądom mieszkańców Warmii i Mazur w październiku 1956 r.

21 października w Olsztynie

Największą dynamikę wykazywał Olsztyn – duże miasto, bogate w zakłady pracy. No i własna uczelnia wyższa, której studenci stanowili chyba najbardziej niepokorny element... Wrzenie wśród mieszkańców Olsztyna nie zaczęło się nagle. Podminowane nastroje społeczne, komentarze, czasem dyskusje niezbyt przychylne władzy docierały do odpowiednich instytucji już wcześniej. Tutejsi studenci podejmowali próby kontaktu z żołnierzami zgro-

madzonymi w kortowskich koszarach. Wzorem innych dużych ośrodków utworzyli Studencki Komitet Rewolucyjny. Organizowali zebrania. Ferment wylewał się poza uczelnię.

Tymczasem wieści płynące z Warszawy zainspirowały miejscowych dziennikarzy (a może pracowników Olsztyńskich Zakładów Graficznych?) do zorganizowania wiecu. Profesor Ryszard Tomkiewicz opowiada o tych wydarzeniach szczegółowo w swojej książce pt. „Olsztyński rok 1956. Rola studentów w wydarzeniach” (Olsztyn 2007), więc nie będę w tym miejscu powtarzać ustaleń tego historyka.

Zainteresowanych odsyłam do jego publikacji. Tu dodam jedynie, że olsztyński wiec poparcia dla Gomułki 21 października okazał się tylko wstępem do kolejnych wydarzeń, a tych władza już nie zawsze mogła kontrolować.

Węgorzewo, Kętrzyn, Pastłęk...

A przecież nie tylko Olsztyn... 23 października, Węgorzewo, wiec w tamtejszym domu kultury i postulaty, aby znieść aparat ucisku, zlikwidować przywileje dla partyjnych i ubeków, „zwolnić i zrehabilitować wszystkich członków AK, którzy przebywają w więzieniu”, odsunąć od kierowniczych stanowisk skompromitowanych partyjniaków. Co ciekawe, wśród osób wysuwających te żądania było... trzech informatorów UB! Na zakończenie odśpiewano pierwszą zwrotkę „Międzynarodówki”. Czy dlatego, że jakoś nadzór nad wiecem potrafił zachować komuniści? A może właśnie ta pierwsza zwrotka znienawidzonej pieśni oddawała rzeczywiste nastroje buntu, które wtedy przeżywali uczestnicy wydarzenia? „Wyklęty powstań ludu ziemi/powstańcie, których dręczy głód...” Dla obserwatora z bezpieczni to nie „Międzynarodówka” była jednak najważniejsza. W dalszej części

notatki zapisał, że uczestnicy zaśpiewali także „Rotę”, i podkreślił, że zakończyli tę pieśń zwrotem „Tak nam dopomóż Bóg”.

W gromadzie Nowa Różana, pow. Kętrzyn, na zebranie Gromadzkiego Frontu Jedności Narodu – społecznej przystawki działającej zgodnie z komunistycznym rytuałem – wdarło się kilku miejscowych rolników. Jeden z nich, Czesław Świerszcz, „wdarł się na trybunę i począł w wulgarny sposób ubliżać miejscowym władzom (...), po czym zaczął wykrzykiwać: »Precz z Rokossowskim, Gomułką«, wznosił okrzyki: »Niech żyje sanacja« oraz (...) »My żądamy powrotu do Polski Wilna i Lwowa«”.

24 października, Paślęk. Tu zorganizowano otwarty wiec, na którym władze dołożyły starań, aby kontroli nad wydarzeniem nie przejęły... „elementy chuligańskie”. Dlatego w sprawozdaniu powiatowego delegata do spraw bezpieczeństwa publicznego tylko dwa wystąpienia zostały uznane za niebezpieczne.

„Bania Czesław powiązany z byłymi członkami organizacji młodzieżowej (...) domagał się wyjaśnienia, za co byli aresztowani Rundźjo i inni członkowie nieleg[alnej] organizacji”. Kleofas Rundźjo był legendą pasłęckiej młodzieży. Wraz z kolegami założył tajną organizację pod nazwą Związek Skautów Polski Walczącej. Autor drugiego wystąpienia pozostał nieznanym. Domagał się przywrócenia rogiatki w Wojsku Polskim. W czasach Rokossowskiego wprowadzono okrągłe czapki, które kojarzyły się z sowieckimi mundurami.

„Boże coś Polskę” w Nowym Mieście Lubawskim

Tego samego dnia w Nowym Mieście Lubawskim odbył się wiec z udziałem około 4000 mieszkańców. W czasie zgromadzenia tamtejszy prezes sądu żądał „kategorycznie rozliczenia się z tymi, co stosowali kult jednostki”. Można by rzec, wystąpienie zgodne z duchem gomulkiowskiej odwilży sterowanej! Ale głos zabrał również pracownik gminnej spółdzielni Jan Jeda, w 1950 r. skazany na 12 lat więzienia za kierowanie konspiracyjną Polską Organizacją Młodzieży Katolickiej. W 1956 r. zwolniony na mocy amnestii, cały czas jednak poddawany był kontroli operacyjnej ze strony UB. Mimo to nie obawiał się używać ostrych słów. Według informatora bezpieczeństwa podczas wiecu głosił, że „w Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego wybijali zęby, kręcili [sic] kości i więzili (...) niewinnych ludzi. Jako żądanie stawiał: nauczanie religii w szkołach, żeby podręczniki szkolne były autorów polskich, aby zmienić organa władz (...), skończyć ze szpiclowaniem młodzieży, zdjąć gwiazdę ze szkoły”. Tu tłum nie chciał śpiewać „Międzynarodówki”. Odśpiewano za to „Boże, coś Polskę” i hymn państwowy. Następnie wysłano delegację do kościoła, aby „bić w dzwony”.

Wyobraźmy sobie ten moment. W państwie programowo ateistycznym, gdzie Kościół i wiernych poddawano wykluczeniu i systematycznym prześladowaniom, starczyło kilka dni, aby kwestie wiary wróciły do kategorii spraw ważnych dla ogółu społeczeństwa. Jak przez wieki, tak i teraz, w październiku 1956 r., w Nowym Mieście Lubawskim ludzie idą do świątyni, aby za pomocą kościelnego dzwonu ogłosić światu coś ważnego! Czy będzie nadużyciem stwierdzenie, że w tym momencie Polacy odzyskiwali własną naturę i własne dusze? Tak, wiem... jest w tych rozważaniach nieco egzaltacji. Ale czy chwila, gdy narzucony śpiew „Międzynarodówki” został przerwany oddolnym, tłumnym, masowym „Jeszcze Polska nie zginęła”, nie był sam w sobie patetycznym wydarzeniem?

Podczas wiecu w Nowym Mieście Lubawskim z tłumy wyłoniono jeszcze jedną delegację. Siedemnastoosobową grupę młodzieży skierowano do szkoły, aby zgodnie z postulatem Jana Jedy zdjąć dekorację w kształcie sowieckiej gwiazdy. Jednak, jak stwierdzono w dokumentach, „na interwencję funkcjonariuszy MO nie dopuszczono do tego”, a jedna osoba została zatrzymana.

Giżycko, Morąg, Susz...

Podobne emocje dostrzegamy także w innych miejscowościach. W kolejnych dniach co najmniej kilkanaście zgromadzeń, wieców, a także oficjalnych zebrań, na których nieoczekiwanie głos zabierali „zwykli ludzie”. Spontaniczne reakcje. W oficjalnych sprawozdaniach aparatu bezpieczeństwa „sprawcy” często byli nazywani chuliganami albo określani jako „pijacy”.

W Giżycku wiec zorganizowano w kinie „Fala”.

Były oficer AK domagał się powrotu do kraju żołnierzy „spod Monte Cassino”, przywrócenia stopni nadawanych przez gen. Władysława Sikorskiego, wyjaśnienia represji wobec Żymierskiego i Wyszyńskiego. Ktoś inny wysuwał postulat wycofania z Polski wojsk sowieckich. Na zebraniu w Suszu jeden z uczestników opowiadał o tym, jakoby Rokossowski już uciekł z Polski. W Morągu na masówkach w dwóch zakładach pracy wysuwano postulaty zastąpienia języka rosyjskiego lekcjami religii i nauczaniem języka zachodniego, skończenia z zagłuszaniem audycji radiowych z Zachodu oraz zreorganizowania lokalnych władz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

W Orzyszu domagano się uregulowania spornych kwestii między tamtejszą jednostką wojskową a cywilnymi władzami miasta. Tu i ówdzie podkreślano konieczność podniesienia jakości życia. Gdzie indziej tłum stojący w kolejce krzychał do funkcjonariusza MO: „Skończyły się wasze rządy!”. W Morągu gniew przechodził w słowny atak na żonę funkcjonariusza WUBP. W Ostródzie, w pobliżu koszar znaleziono odręcznie wykonaną ulotkę: „Robotnicy! Związek Radziecki jest największym naszym wrogiem (...). Każdy z Was wie, że Rokossowski wydał rozkaz, aby Wojska Polskie (...) szły na Warszawę (...). Precz z bolszewizmem w Polsce!”. Inne ulotki z tego samego miasta, pisane już na maszynie, głosiły: „Żądamy zniesienia komunizmu!”. Gdzie indziej nieznanne ręce rozbiły gablotę Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, a młodzież szkolna odmawiała uczenia się języka rosyjskiego. Niechęć do tego przedmiotu ujawniała się w liceum w Piszcu. A w olsztyńskiej SP nr 6 podobno skandowano: „Religia! Religia!”. Ksiądz Majcher w Dywitach miał się wyrazić: „W całej obecnej sytuacji jest to dobre, że tak daleko się ona posunęła,

że już nie zawrócą, gdyby nawet chcieli do tych metod i form, jakie były za Stalina”.

Tyle optymizmu nie mieli jednak nauczyciele. Wprawdzie w materiałach bezpieki cytowano olsztyńską nauczycielkę Janinę Chochłow, która „ostro krytykowała Związek Radziecki, widząc w nim wroga”, ale w dokumentach możemy odnaleźć także stwierdzenie, iż „opierając się na prasie, nauczycielstwo wypowiada się, że rząd prowadzi taką samą politykę jak i dawniej, że żadnych różnic nie ma i że tylko zmienia się nieco forma tego samego kierunku”.

Olsztyńscy studenci patrzą na Węgry

W tych dniach na ustach wszystkich pojawiło się słowo „Węgry”. Masowe demonstracje w Budapeszcie pod hasłem „Niech żyją Polacy!” stały się katalizatorem wydarzeń, które do historii przeszły pod nazwą Powstania Węgierskiego. Zmiana władzy. Stary porządek wzywa na pomoc wojska sowieckie. Walki na ulicach. Te wieści poruszyły polską opinię publiczną. W całym kraju zmagania „bratanków” znad Dunaju postrzegano z ogromną sympatią, wręcz entuzjazmem. Czy może dziwić, że właśnie te wydarzenia spowodowały ponowne ożywienie na olsztyńskich ulicach?

Do najbardziej spektakularnych wydarzeń doszło 30 października 1956 r. Według materiałów bezpieki „Na placu Armii Czerwonej, po przybyciu pierwszej grupy studentów z flagami Węgier i Polski oraz zniczami, jeden ze studentów (...) do grupy kolejarzy powiedział, że chcą zmienić nazwę placu Armii Czerwonej na plac Bohaterów Węgierskich [w niektórych doniesieniach pojawia się nazwa „plac Powstańców Węgierskich” – W.B.]

Kolejarze usilnie sprzeciwiali się temu, twierdząc, że słusznym jest

zmienić nazwę ulicy Stalina, lecz w żadnym wypadku nie należy zmieniać nazwy placu”. Ciekawy ten dialog młodzieży studenckiej z przedstawicielami klasy robotniczej. Czy przypadkiem zebrała się tam „grupa kolejarzy”, która „spontanicznie” chciała odwieść studentów od ich decyzji? A może ktoś „zadaniował” „działaczy w kolejarskich mundurach”, by skanalizować nastroje młodzieży: Stalin może zniknąć, ale Armia Czerwona ma pozostać?

Z doniesień wynika, że młodzież (nie tylko studenci, ale także uczniowie) miała w tej kwestii inne zdanie. Skandowano: „Wolna Polska, wolne Węgry”, „Sowieci do domu”, „Precz z bezpieką”, „My chcemy chleba”. A gdy kolumna zaczęła mijać plac, wybiegło z niej kilku studentów, „nabijając tabliczki z nazwą placu »Bohaterów Węgierskich«”.

Ponoć w tym momencie omal nie doszło do bójki z kolejarzami. Jeden z obecnych „wyzwał studentów od gówniarzy, twierdząc, iż przeszedł szlak od Lenina do Berlina przy boku Armii Czerwonej i stanowczo sprzeciwia się zmianie placu”. Ktoś inny narzekał, że „młodzież ma za dużą wolność”. Napięcia musiały być ogromne. Jakaś kobieta ponoć wychyliła się z okna i podała młodemu chłopakowi kredę do zamazania napisu „Pl. Armii Czerwonej”. Po umocowaniu tabliczek z nową nazwą placu oraz flag obydwu państw studenci zaciągnęli dodatkowo wartę honorową. Wielu mieszkańców miasta reagowało na te zdarzenia oklaskami.

„Nie zastaniać się Gomułką!”

Tymczasem pochód pomaszerował dalej. Na Placu Świerczewskiego doszło do przemówień. Ale

gdy głos zabrał I sekretarz KW PZPR w Olsztynie Stanisław Tomaszewicz, nie pozwalano mu dojść do słowa. „Jeżeli mówił o przyjaźni ze Związkiem Radzieckim, wówczas gwizdano, a skoro powoływał się na referat tow. Gomułki dot[yczący] spraw związanych z sojuszem Polski i Związku Radzieckiego, wówczas skandowano »Nie zastaniać się Gomułką!«”. Zaś na słowa jednego z uczestników wiecu, dziennikarza Kowalskiego, który mówił o sobie jako o byłym AK-owcu i podkreślał, że „Polska żyć w odosobnieniu od innych państw obozu socjalistycznego i od Związku Radzieckiego nie jest w stanie”, wówczas rozległo się skandowanie: „Jugosławia, Jugosławia!”. Na koniec odczytano „projekt listu do Węgier – który to zgromadzeni gorąco poparli. Po czym odśpiewano hymn narodowy, a następnie »Rotę«. Rozchodzący się ludzie byli zadowoleni z odśpiewania »Roty«”.

Emocje nie ustępowały od razu. I w czasie wiecu, i po nim zbierano w Olsztynie do puszek pieniądze dla Węgrów. Organizowano akcję oddawania krwi. Co jakiś czas pojawiały się ulotki. Głośno komentowano zmiany, zarówno w sposób pozytywny w stosunku do Gomułki, jak i negując zbyt powolne tempo reform. Z jednej strony „odwilż”, z drugiej dalej rządy komunistów! Wyjazd sowieckich doradców i Rokossowskiego, ale nadal obecność w Polsce sowieckich garnizonów...

Czym zatem był rok 1956? Czasem wielkiego przełomu czy tylko kolejnym krokiem w długim procesie zmagania z systemem?

WALDEMAR BRENDA, HISTORYK,
DOKTOR
NAUK HUMANISTYCZNYCH,
PRACUJE
W DELEGATURZE IPN W OLSZTYNIE

15. KOLEJKA III LIGI PIŁKARSKIEJ,
PIĄTEK: JAGIELLONIA II BIAŁYSTOK - POLONIA LIDZBARK WARMIŃSKI (13);
SOBOTA: KS CK TROSZYN - OLIMPIA ELBLĄG (13)

KOLEJNY OBCOKRAJOWIEC W KADRZE?

PIŁKA NOŻNA\\\\ O polski paszport stara się Ellis Simms, napastnik angielskiego Coventry City, klubu, który występuje na co dzień w Premier League. Czy będzie to nowy reprezentant Polski?

Babcia Simmsa urodziła się w Polsce, więc płynie w nim odrobina białoczerwonej krwi, ale procedura przyznania obywatelstwa może trwać nawet rok, a w tym czasie może się wiele zdarzyć. Chyba że w sprawę zaangażuje się prezydent Nawrocki, tyle że on ma teraz na głowie inną sprawę, bo przypomniano mu właśnie czasy sopockiego Grand Hotelu.

Jeśli jednak Simms szybko otrzyma paszport z białym orłem, to jeszcze nie znaczy, że Jan Urban powoła go do kadry. Nie jest to przecież zawodnik, o którego biją się wielkie kluby, tylko napastnik, który w obecnym sezonie na boisku zaliczył jedynie 149 minut - 117 w lidze i 32 w Pucharze Ligi Angielskiej.

Po ośmiu kolejkach Coventry z zaledwie sześcioma punktami jest na spadkowym 19. miejscu w tabeli.

Nicola Zalewski (nr 21) w seniorskiej reprezentacji Polski rozegrał 40 meczów i zdobył cztery gole

CASH

Z szybkiej ścieżki przyznania obywatelstwa pięć lat temu skorzystał Matty Cash - we wrześniu złożył w Londynie dokumenty, w październiku odebrał polski paszport, a już 12 listopada zadebiutował w reprezentacji w wygranym 4:1 meczu z Andorą.

W 2022 roku Cash rozegrał cztery mecze w mistrzostwach świata - w sumie do tej pory ma na koncie 29 występów w białoczerwonych barwach i cztery zdobyte gole.

I - co ważne - do dzisiaj jest czynnym reprezentantem, bo z tym w przeszłości różnie bywało.

OLISADEBE

Pierwszym obcokrajowcem, który wystąpił w reprezentacji Polski, był Emmanuel Olisadebe. Trener Jerzy Engel znalazł go z Polonią Warszawa, z którą razem w 2000 roku wywalczyli mistrzostwo Polski. No i okazało się, że Olisadebe w kadrze był strzałem w dziesiątkę, m.in. to dzięki jego ośmiu bramkom zdobytych w eliminacjach Polacy awansowali na MŚ 2002.

Na mundialu też trafił do siatki, ale reprezentacja nie wyszła z grupy.

W sumie Olisadebe w latach 2000-04 rozegrał 25 spotkań w kadrze narodowej, zdobywając 11 goli.

GUERREIRO

Brazylijczyk Roger Guerreiro w 2006 roku trafił do Legii, z którą zdobył mistrzostwo kraju oraz Puchar i Superpuchar Polski. Nic więc dziwnego, że pojawił się pomysł powtórki z Olisadebe. W 2008 roku Guerreiro dostał polskie obywatelstwo, po czym już dwa miesiące później znalazł się w kadrze na Euro 2008. Jest pierwszym piłkarzem reprezentacji Polski, który zdobył bramkę w turnieju finałowym mistrzostw Europy. W sumie wystąpił 25 razy w białoczerwonych barwach, zdobywając cztery gole. Po powrocie do Bra-

zylia Guerreiro przez kilka miesięcy pracował jako... kierowca UBERA.

EURO 2012

Przed mistrzostwami Europy, których współgospodarzem była Polska, ówczesny selekcjoner Franciszek Smuda szukał po Europie piłkarzy z polskimi korzeniami. W efekcie do kadry dołączyli Ludovic Obraniak, Sebastian Boenisch, Eugen Polanski i Damien Perquis. W pamięci kibiców zapisał się jedynie Obraniak (34 mecze i 6 goli), a z pozostałych szybko zrezygnowano, bo - krótko mówiąc - nie byli to wielcy piłkarze, tylko ligowi wyrobnicy.

CIONEK

Urodzony w brazylijskiej Kurytybie Thiago Cionek miał polskie korzenie, a w latach 2008-14 był zawodnikiem Jagiellonii. W kadrze zadebiutował w 2014 roku, po czym znalazł się w jej składzie na ME 2016 i MŚ 2018. W sumie zaliczył 21 meczów.

ROMANCZUK

Kolejny obcokrajowiec, który do reprezentacji Polski trafił przez Białystok, gdzie ściągnął go Cezary Kulesza, obecny prezes PZPN.

W Jagiellonii Taras Romanczuk zadebiutował 15 sierpnia 2014, zastępując

urodzonego w Nowym Mieście Lubawskim Jonatana Strausa (w latach 2020-22 piłkarza Stomilu Olsztyn). Cztery lata później Ukrainiec po raz pierwszy wystąpił w reprezentacji Polski - w sumie w latach 2018-24 zagrał w niej tylko pięć razy, zdobywając jedną bramkę.

Lista ta na pewno się będzie wydłużać, bo na całym świecie dla PZPN pracuje aż 40 skautów, których zadaniem jest wyszukiwanie ciekawych piłkarzy mających polskie pochodzenie i mogących być wzmocnieniem naszej reprezentacji. Podobno to dzięki nim w kadrze grają teraz Matty Cash i Nicola Zalewski, chociaż z tym drugim było o tyle łatwiej, że chociaż urodził się we Włoszech, to nie miał włoskiego obywatelstwa, dlatego od 2017 roku występował w młodzieżowych reprezentacjach Polski.

Obyśmy tylko nie przesadzili z zagranicznym zaciągiem, co stało się na przykład w Szwajcarii, gdzie w reprezentacji ponad 70 procent piłkarzy albo ma podwójne obywatelstwo, albo zostało naturalizowanych, albo urodziło się w Szwajcarii w rodzinach imigranckich: Granit Xhaka (Albania), Xherdan Shaqiri (Albania), Ardon Jashari (Albania), Breel Embolo (Kamerun), Yvon Mvogo (Kamerun), Marvin Keller (Wielka Brytania), Manuel Akanji (Nigeria), Denis Zakaria (Demokratyczna Republika Konga), Noah Okafor (Nigeria), Dan Ndoye (Senegal), Djibril Sow (Senegal), Eray Cömert (Turcja). Prawdziwa futbolowa Wieża Babel. **ARTUR DRYHNYCZ**